

Az inzulvens falu

Írta: Darvas György,
a Gazdák Egyesületének titkára

Ha az ember új cipővel lép ki eső napon az utcára, könnyen besározdhatik a cipője. Ha pedig az új cipő már sáros lett egyszer, viselője bátran tapossa már a sarat. Valahogy így vagyunk a moratórium gondolatával is, amely itt lappangott az ország mezőgazdasági érdekeltségei között és ime: most egyszerre határozott formákban kezd életre kelni. A mezőgazdaság halasztást kíván nemcsak az általa foglalkoztatott tőke törlesztésére, hanem már a kamatfizetésre is és a jelen pillanatban is az a helyzet, hogy mialatt a gondolat forrong és vajudik, a gazda adóssága egyre nő még a régi kölcsön révén.

A moratórium tehát a mezőgazdasági érdekeltségek aktív kívánságává lépett elő az eddigi gondolati formájából. Nemcsak jelszó, hanem követelés. A mezőgazdasággal szemben protezsálmis termelési ágak gazdasági politikája alapjaiban zavarta meg gazdasági életünk értékeinek természetes körforgását.

A politikai pártoknak addigi pompás gazdasági programja pillanatok alatt elenyészik és a kartellek uralma egyre veszedelmesebb következményekre vezet. A világpiacokon olcsóbbodás tapasztalható, a nyersárak és a készárak piacaiban 30-40, sőt 50 százalékos árcsökkenés mutatkozik, de ez a nyereség már nem juthat el a fogyasztók millióihoz a kartellek közbeeső munkája miatt.

Az illetékes gazdasági köröknek el kell bíráltniuk, mily módon lehet a gazdák tartozásaira fizetési haladékot adni. Moratóriumra van szükség a mezőgazdaságnak mindaddig, míg a mezőgazdasági termények és az ipari cikkek árai egymással újra arányosabb viszonylatba nem kerülnek. A bankok érdeke, hogy legalább a kamatokat kapták pontosan kézhez, mert az elárverelt ingatlan csak újabb terheket jelent új birtokosára. Az ország 80 százalékban mezőgazdasági érdekeltiség: nemzeti vagyon mentését jelenti tehát valóban az, ha a kormány megértése megteremti a helyzet tarthatatlanságából kivezető utat.

Sürgős segítséget kérünk tehát, mert a helyzet napról-napra súlyosodik és ennek nemcsak gazdasági, nemcsak lélektani, hanem politikai következményei is lehetnek. A nyomor rossz tanácsadó és az egyszerű nép nem foglalkozik magasabb gazdaságpolitikai teóriákkal, amikor megmozdul alatta a buza-termő anyaföld. Szükséges, hogy a fentieket az illetékes körök belássák és támogassák a gazdasági egyesületeket is, amelyekben a gazdák együttes érdekeik védelmére tömörülve igyekeznek megvétni lábaikat. Ezek a megalapozott gazdakörök lesznek akkor majd a legerősebb védvái a nemzeti vagyonnak, minden belső és minden idegen támadással szemben.

A fenti vezércikk valóban előtérbe hozta a mai krízis legsúlyosabb problémáját. A gazda tényleg nincs abban a helyzetben, hogy az éveken át felgyülemlett adósságát kifizesse. De erősen kétségesnek tartjuk azt, vajon az ilyen egyoldalu moratórium megoldja-e a problémát. Ha a pénzügyi kormány fizetési halasztást akar adni a gazdának, vagyis mentesíti őket banktartozásainak fizetése alól, akkor talán moratóriumot kellene adni a pénzintézeteknek is betéteik visszafizetésére. Ez pedig képtelenség, mert így a mai bankstruktúra összeomlana. A helyes út most is a közrepen kerendő: az inzulvens gazdát nem szabad elkésereedésbe kergetni, viszont az így támadt súlyos terhek nem háríthatók át a bankok nyakába sem. Az állam kötelessége, hogy hiteleszközeivel siessen segítségére az agonizáló mezőgazdaságnak.

A király a nemzethez apellál

Készül a trónbeszéd a parlament megnyitására — Nyolc százalékos államilag garantált kötvények a mezőgazdasági adósságok konvertálására — A kormány nem szünteti meg az exportprémiumokat — Készülődések a közeli politikai harcokra

Károly király Bucurestibe érkezett és audiencián fogadott több politikust

Bucurestiből jelentik: A belpolitikai élet a parlament közeli megnyitásának esemévére készül. Ugyancsak ez az előkészület foglalkoztatja a kormányt is, amelynek tagjai — *Iorga* miniszterelnök kivételével, aki Párisba utazott — szinte állandó minisztertanácson vesznek részt. Ma délelőtt is összeült a minisztertanács, amelyen *Argetoianu* elnökölt. A minisztertanács a trónbeszéd összeállításán dolgozott, egyelőre nagy általánosságban. A lapok értesülései szerint a király a trónbeszédben újlag felszólítja az összes politikai pártokat, hogy támogassák a kormányt munkáiban. **A királyi trónbeszéd a nemzethez apellál**, osztálytagozódásra való tekintet nélkül. A trónbeszéd bejelenti — a lapok értesülései szerint — **a mezőgazdasági adósságok konvertálását**. Egyébként a trónbeszéd egyes részeit a speciális miniszterek dolgozzák ki, minden miniszter a maga tárcájára vonatkozó tételek feldolgozásával lesz elfoglalva. Szombaton ismét minisztertanács lesz, amikor is a detailok összeillesztése után részletesen is kidolgozzák a trónbeszédet s ezt a szöveget terjesztik a király elé.

A lapok értesülései szerint a kormány el van határozva, hogy Karácsonvig a parlament csak a költségvetést tárgyalja le; az ezzel kapcsolatos adó, tisztviselői fizetésrendezés s hasonló pénzügyi és gazdasági törvényjavaslatok kerülnek a parlament elé. A többi törvényjavaslat letárgyalására csak újév után térnek át.

Az Adeverul értesülése szerint a kormány úgy akarja megoldani a mezőgazdasági adósságok konvertálásának kérdését, hogy 8 százalékos, államilag garantált kötvényeket bocsájt ki. Jóllehet, ezeknek a kötvényeknek elfogadása nem lesz kötelező a hitelezőkre nézve, azonban biznak benne, hogy az állami garancia mellett egy autonóm intézmény által kibocsájtandó ilyen kötvénykomplexumot úgy bel-, mint külföldön készségesen elfogadják.

Máskülönben *Radianu* földművelésügyi miniszter ma nyilatkozott a Neamul Romanesc munkatársának, aki előtt kijelentette, hogy a leghatározottabban meg kell cáfolnia azokat a híreket, mintha a kormány az exportprémiumok megszüntetésének gondolatával foglalkozna. Ez a híresztelés teljesen alaptalan. A kormány továbbra is megmarad az exportprémium mellett.

A legújabb bucuresti-i távirataink arról számolnak be, hogy *Károly* király ma reggel a fővárosba érkezett, ahol délelőtt több kihallgatást tartott. Többek között kihallgatáson fogadta *Grigore Filipescut* is. Az uralkodó ezután résztvett a *Vilmos* svéd herceg tiszteletére rendezett fogadtatáson, majd ennek lezajlása után éjjel a külön udvari vonaton Sinaiába utazott vissza. Értesüléseink szerint a király november hó 14-én érkezik újra vissza a fővárosba, hogy másnap személyesen vegyen részt a törvényhozás két házának ünnepélyes megnyitásán.

A magyar parlament izgalmas megnyitó ülése

Károlyi Gyula grófi minisztere nők expozéja — Azonos politika Bethlen István gróffal — A szociálisták heves közbeszólásai — A békeszerződések legjobban Magyarországot sújtják — Eltörlik a bolettát A biatorbágyi merénylet ügye a parlament előtt

Budapestről jelentik: A magyar parlament mai megnyitó ülésén izgalmas jelenetek játszódtak le és főleg *Károlyi Gyula* grófi miniszterelnök bejelentett beszéde körül voltak heves viták. *Almássy László* elnök megnyitójában *Izabella* főhercegnőt parentálta el, majd pedig a biatorbágyi merényletről beszélt. Utána emelkedett szólásra *Károlyi*, akit a szociáldemokraták állandóan közbeszólásaikkal zavartak.

— Egy esztendővel ezelőtt, amikor átvettem a külügyminiszteri tárcát — mondotta a miniszterelnök — teljesen azonosítottam magam *Bethlen* külpolitikájával.

Szociálista oldalról ekkor ezt kiáltották feléje:

— Távozzék! Helyezzék *Bethlent* vád alá!

— *Bethlen* volt az, aki Magyarországot kiemelte elszigeteltségéből — folytatta *Károlyi* gróf —, akkor, amikor *Olaszországgal* barátsági szerződést kötött. Ezzel megnyerte az az összes nagyhatalmak szimpátiáját. Egyetlen államot sem sújtottak úgy a békeszerződések, mint Magyarországot. Így tehát ne az eltávo-

zott kormányt vádolják a bajokért, hanem a békeszerződések.

A szociálisták ekkor ismét közbeszólásaikkal zavarták a miniszterelnököt, aki kifejtette, hogy a mai viszonyok között nem lehet megszeméző gazdasági programot adni. A helyzetben minden körülmények között igyekeznek javítani. Bejelentette azt is, hogy a bolettát eltörlik, majd pedig ismertette a Népszövetség pénzügyi bizottságának jelentését. A költségvetésben a lehető legnagyobb csökkenéseket hajtották végre, a jövő évben pedig a takarékosságot még jobban ki fogják terjesztani. Az államháztartás egyensúlyát mindenképpen biztosítani kívánja.

— Ha megvan a nemzetben a bizalom a jobb jövőben — fejezte be beszédét —, akkor mi is meg fogjuk találni azt az utat, amely a jobb jövő felé vezet.

F. Szabó egységspárti és gróf *Somssits* pártunkivüli szólottak hozzá a miniszterelnök beszédéhez, amelyet felvieseltek. Utánuk *Buchinger* Manó szociáldemokrata élesen elítélte a statáriumot, amelyről kijelentette,

hogyan azt a munkások ellen hozták. Károlyi miniszterelnök Buchinger beszédére válaszolva kifejtette, hogy a statáriumra szükség volt és a munkások nagyon könnyen elkerülhetik a statárium szigorát, ha nem csinálnak törvénybe ütköző dolgokat. Gaál Gaszton kifejtette, hogy pártja addig támogatja a kormányt, ameddig annak ténykedése megegyezik az ő felhívásával. A Bethlen-kormány bukása után az egész ország örömmel fogadta a változást és általános bizalom nyilvánult meg Károlyi Gyula gróf irányában. Akkor azonban, ha ez a kormány az előzőnek a nyomdokain fog haladni, úgy rövidesen elveszti az ország bizalmát.

A S Órai Újság interjút csinált több képviselővel, akik valamennyien elismerően nyilatkoztak Károlyi expozéjáról. Apponyi, Sigray gróf, Tury Béla és Nagy Emil mindannyian kijelentették, hogy előlegezni kell Károlynak a bizalmat.

Fizetésektelen a Czell-féle sörkoncern

Románia gazdasági életének újabb meglepetése

Az erdélyi és bánáti gazdasági élet még fel sem ocsudott a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank 800 millió lejes inzulvenciája feletti meglepetéséből, máris újabb esemény döbönt meg a közgazdasági élet figyelmét. Ezúttal a táviratok az ország egyik vezető söripari koncernjének, a bucaresti-i Luther- és a brassói Czell-sörgyárak fizetési nehézségeiről adnak hírt. A mai napon Brassóban és Bucarestben megjelentek ugyanis a Czell-féle sörkoncern képviselői és az illetékes törvényszékeken bejelentették a sörgyári koncern fizetésektelenségét. Czellék a gazdasági viszonyok nehézségei folytán kényszerültek e lépés megtételére: aktíváik meghaladják a 303 milliót, míg a passzívák összege 214 millió lej.

A Czell-féle söripari koncern a kolozsvári Czell Frigyes alapítása volt, akinek halála után a három Czell-fiu három gyár vezetését vette át. Az egyik a kolozsvári, a másik a brassói, a harmadik a bucaresti-i Luther-féle sörgyár vezetését vette át. A gazdasági viszonyok leromlása leghamarabb a kolozsvári üzemet kényszerítették likvidációra. A másik két Czell azonban összeköttetéseknek és üzleti érdekeltiségeknek kiépítésére is gondot fordított. A sörkarnell létrejötte kedvezni látszott az iparágak. Czellék csak a közelmúlt években vállaltak érdekeltiséget egy nagyváradai és egy temesvári söripari vállalatban, amelyeket természetesen ugyancsak közelről érint az inzulvencia liire.

Az esti órákban érkezett jelentések cáfolják a bucaresti-i Luther-gyár inzulvenciájának hírét és csupán a brassói üzem fizetésektelenségének bejelentését igazolják. A brassói gyár kényszerregegyezési ajánlatának részletei mindeztideig nem kerültek nyilvánosságra.

Viharok és hajókatasztrófák a Keleti-tengeren

Az orkán áttérjedt a britt partokra — Sok halálos áldozata van a viharoknak — Hegyomlás az esőzések miatt —

Hamburgból jelentik: A Keleti-tengeren pusztító vihar dühög. Egy Livorno nevű hajó a Spiekroog nevű szigetet közelében összeütközött egy heringhalász hajóval, amely elsüllyedt. A tizenhat főnyi legénységből heten megfulladtak. Bredskornál egy Ansio nevű gőzös zátonyra futott. A legénység közül huszan a hullámsírban lelték halálukat. Helsinki közelében egy hajó szintén elsüllyedt.

Londoni jelentés szerint a Keleti-tengeren pusztító vihar áttérjedt a britt partokra is. Az utóbbi napokban lecsendesedett vihar most ismét

Adakozzunk a munkanélkülieknek!

BRÁZAY SÖSBORSZESZ olesőbb és jobb!

Megállapították a köztisztviselők fizetéseit

Kategóriákba osztották a városokat — Arad a második kategóriába tartozik

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszteriumban elkészült az új tisztviselői fizetések beosztása és eszerint a miniszterium husz fizetési osztályt állapít meg. Az osztályok összegszerű beosztása a következő:

az I. 34.600, a II. 20.800, a III. 27.000, a IV. 23.000, az V. 21.000, a VI. 18.000, a VII. 15.000, a VIII. 13.000, a IX. 11.200, a X. 10.000, a XI. 8800, a XII. 8200, a XIII. 7400, a XIV. 6500, a XV. 5400, a XVI. 5000, a XVII. 4300, a XVIII. 3800, a XIX. 3400, a XX. 3300 lejt élvez.

Ezekon kívül az egyes városokat is kategóriákba osztották.

Az elsőbe csak Bucuresti tartozik, az ittélő tisztviselők fizetési osztályaiknak megfelelő illetményeket százszázalékban megkapják. A második kategóriába tartozó városok tisztviselőinek a fizetési osztályokban meghatározott összegeknek csak 92 százaléka jár, a harmadik kategória tisztviselői 85, a negyedik 75 százalékat kapják csak meg. Arad, Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmár, Nagyszében, Marosvásárhely és Temesvár a második kategóriába tartoznak. A tanárok, orvosok és gyógyszerészek 15 százalékkal magasabb fizetést fognak élvezni a megállapított fizetéseknél.

Szécsi Oszkár vádja a Bless-cég ellen

— Az ismert aradi kereskedő pereskedése — Fiktív nevek a hitelezők között — Rendőri bizottság foglalta le a cég iratait

Budapestről jelentik: Ismeretes az a harc, amely immár évek óta a manchesteri M. D. Bless & Co. cég, valamint annak volt magyarországi képviselői, Szécsi Lajos és Szécsi Oszkár közt folyik. A Szécsi-testvéreket Aradon jól ismerik és annak idején lerakatuk a Wetzter-uccában volt. A cég Szécsiéket különböző vádakkal illette és azokat később el is bocsátotta kötelékéből. A vádakat Szécsiék hajszának minősítették és Szécsi Oszkár bünvádi feljelentést tett a budapesti ügyészségnél a cég

ellen, azzal a címmel, hogy akkor, amikor a cég kényszerregegyezséget kért, hitelezői között fiktív nevek is szerepeltek.

A főkapitányság az ügyben be is vezette a nyomozást és ma eleget is tett a feljelentésben foglalt kérelemnek, amennyiben a vállalat Nádor-uccai helyiségében rendőri bizottság jelent meg, amely ott különböző iratokat és könyveket lefoglalt. Ezekből az iratokból kíván a rendőrség tiszta képet alkotni magának arról, hogy a vádak megfelelnek-e a valóságnak.

A Banca Nationala hamisított ezerlejest

A nyomozás megkobzott el az aradi pénzügyigazgatáságtól

a kitűnő hamisítvány miképp került forgalomba — A rendőrségi vizsgálat a hamisítók nyomában — Schöner főpénziáros a hamisítvány eredetéről

Huzamosabb idő nem fordult elő, hogy a hatóságok hamis bankjegyeket fedeztek volna fel. A papírpénzek hamisítása helyett az érmék hamisítása kezdődött el, amelyet Kolozsváron lepleztek le, ahonnan valósággal elárasztották Erdélyt a hamisított huszlejesekkel.

Ugyátszik, hogy a bankjegyek hamisításában csupán rövid pihenő idő állott be s most ismét megkezdtek a nagyobb papírpénzek hamisítását. Az aradi pénzügyigazgatóság főpénztára néhány nappal ezelőtt értesítést kapott a Banca Nationala aradi fiókjától, hogy a beszolgáltatott papírpénzek között egy hamis ezerlejes volt. A bank szabályszerűen le-

pecsételte a hamisítványt, elkobozta azt és értesítette a pénzügyigazgatóság főpénztárát, amely kénytelen volt kicserélni a hamisítványt. A főpénztáros azonban emlékezett, hogy a bankjegyet az aradi állomáson működő vámhivataltól kapta, felhívta tehát a vámfőnökséget, hogy a hamisítványt, amelyet a Banca Nationala elkobozott, haladéktalanul pótolja valódival. A vámfőnökségnél ugyancsak emlékeztek arra, hogy ezerlejesekkel egy ismert aradi szállító fizetett, akit felszólítottak, hogy az általa befizetett hamisítvány helyett valódi bankjegyet szolgáltatson be. A lepecsételt hamisítványt a Banca Nationala áttette az aradi rendőrségre, ahol bevezették a nyomozást. Ma délelőtt a rendőrség közegei megjelentek a pénzügyigazgatóság főpénztárában, ahol Schöner Ferenc főpénztárost kihallgatták a hamisítvány eredetéről vonatkozólag. Schöner főpénztáros előadta, hogy a hamisított ezerlejest a vámtól kapta, amely pótolta is a hiányt. A rendőrség most az irányban vezette be a nyomozást, hogy az aradi szállító-cégtől kapta a hamisítványt, amely rendkívül ügyes s csak a szakértő tudja megkülönböztetni a valódi bankjegyektől.

A rendőrség gyanúja szerint a hamisítók Aradmegyében dolgozhatnak, mivel a többi városok rendőrségeitől az utóbbi időben nem érkezett értesítés arra vonatkozólag, mintha ott hamisítványokat koboztak volna el.

Az elkobzott ezer lejes valószínűleg az első hamisítvány, amelyet Aradon helyeztek el. A rendőrség értesítette a nyomozó hatóságokat a megyében, hogy vezessék be a nyomozást a hamisítók kézrekerítésére.

lankadatlan erővel dühög és már halálos, továbbá több súlyos sebesült áldozata van. Az Atlanti Oceánról, a Le Manche-csatornáról állandóan érkeznek az S. O. S. jelentések. — Rhondda Wal-leighben az egyik szénbánya bejárata beomlott és az egyik tárnát eltemette. A tárnában dolgozó, mintegy 700 bányász a legnagyobb veszélybe került. Több más bányában is a vihar miatt kénytelenek voltak az üzemet leállítani.

Osloból jelentik: A napok óta tartó esőzés az ország nyugati részében több hegyomlást idézett elő. Viki helységben egy leomló szikla egy udvarházat maga alá temetett. A ház hét lakója közül csak négynek sikerült elmenekülnie, hárman a sziklák alatt vesztették életüket.

Ertekezlet az üzletvezetőség áthelyezése érdekében

Az aradmegyei képviselők Intervenciója Ionescu-Sisesti miniszter előtt.

Általános feltűnést keltett Aradon ma az Aradi Közlönynek az a közleménye, amelyben a CFR főfelügyelőség ügyében történt legújabb temesvári fordulatról adtunk hírt. Beszámolónkra széles körökben figyeltek fel nemcsak egész Arad társadalma, hanem a város és a megye hivatalos vezetői is, akik természetesen belátták az általunk hangoztatott gyors cselekvések szükségességét és ennek értelmében is indítottak akciót a további teendőkre nézve, csak hogy Arad visszazerezhesse magának a méltánytalanul áthelyezett közintézményt.

Temesvár városának az az újabb sakkhúzása, amellyel díjmentesen felajánlhatta a temesvári kadett-iskola épületét az áthelyezett CFR-inspekcia számára, bizonyos, hogy a katonai hatóságok segítségével és hozzájárulásával történt. Illetékes helyeken kapcsolatot tudnak találni a történetek megértésére azzal a ténnyel, hogy a CFR élén Ionescu tábornok áll, aki maga is aktív generális és e minőségében csupán szolgálati beosztása állította a vasúti vezérigazgatóságának élére. Mindenesetre Ionescu tábornoknak nagy szerepe van abban, hogy a kadett-iskola épületét ingyen biztosítani tudták a CFR adminisztráció számára.

Lapunk más helyén beszámoltunk róla, hogy a jövő hét elején újra Aradra várják Ionescu-Sisesti földművelésügyi minisztert, a kormány aradi képviselőjét. A miniszter érkezésének újabb hírére Radu Cornél dr. interim-bizottsági elnök elhatározta, hogy még a parlamenti ülészek megnyitása előtt kikéri az aradmegyei kormányképviselők aktív támogatását a CFR inspekcia visszahelyeztetésének akciója érdekében. Radu dr. a mai nap folyamán érintkezésbe lépett az aradmegyei kormányképviselőkkel, akikkel telefonon hosszasan értekezett. Intervenciójára a kormány aradmegyei képviselői elhatározták, hogy még Ionescu-Sisesti aradi kormányképviselő, földművelésügyi miniszter ideérkezése előtt közös értekezletre jönnek össze, amelyen a teendőket megtárgyalva, egységes tervet terjesztenek a miniszter elé. Ertesüléseink szerint a parlamentek értekezletét még e héten megtartják.

Tiz ragyogó bécsi asszony randevut ad

Arad közönségének mára a **CENTRAL-moziba.**
Velük jön a legbájosabb filmszínész:

WILLY FORST

is és együttesen bemutatják a szezon legsikerültebb operettjét:

A bécsi vig asszonyok-at.

ROBERT STOLZ zenéje, BOLVARY GÉZA rendezése.

A filmgyártás iskolaremeke ez a film, mely elvezeti a közönséget a hetvenes évek „gemütlich» Bécs városába.

Tetemrehívták a Marosparton a rablógyilkos volt aradi közrendőrt

Megtalálták az áldozat holttestét — A helyszíni szemle izgalmas részletei — Hogyan történt a gyilkosság? — Serb Tódor cinikusan mondja el a rablógyilkosság borzalmas részleteit — Gherman Mátyás még élt, amikor Serb Tódor a Marosba dobta

Meg akarták lincselni a rablógyilkost

Egyre újabb és újabb, érdekes részletek kerülnek nyilvánosságra annak a borzalmas rablógyilkosságnak a lefolyásáról és kinyomozásáról, amelynek Gherman Mátyás tutajos esett áldozatul öt nappal ezelőtt. A gyilkos, Serb Tódor, fazekasvarsándi illetőségű volt közrendőr már fogoly és az a tény, hogy a borzalmas büntett tette meglepően rövid időn belül kézrekerült, a kedvező körülményeken kívül, elsősorban az aradi rendőrség érdeme, amelynek bünyügyi osztálya, Hui Cornél komiszár vezetésével az utóbbi időben, eltérően az elmúlt évektől, örvedetesen eredményes munkát produkál.

Szombaton este fél nyolc órakor Hedesan inspekciós rendőrkomiszárral tudatták, hogy Gherman Mátyás szörénymegyei illetőségű tutajos, marosparti kunyhójából eltűnt. Mihailovici Milos titkár, Hedesan komiszár és Tascu detektív azonnal a helyszínre mentek, ott megtalálták az eltűnt ember átlukasztott kalapját és a Maroshoz vezető vércsöppeket, ami kétségtelenné tette, hogy Gherman Mátyást meggyilkolták. Egy félórai nyomozás elég volt ahhoz, hogy a nyomozó közegek tisztában legyenek a gyilkos kilétével. A környékbeli lakosok, valamint az áldozat fivére, ugyanis egybehangzóan azt vallották, hogy Gherman egy Serb Todor nevű fazekasvarsándi legénnyel volt jóban és Serbvel látták együtt a gyilkosság estéjén is.

A rendőrség vasárnap átírt a varsándi csendőrségnek, amely a gyanúsított Serb Todorhoz behozta tegnap az aradi rendőrségre, ahol töredelmes vallomást tett. A vallomás egyes érdekes részletei csak most kerültek nyilvánosságra. Serb Todor azt állítja, hogy alkalmazásban állott Gherman Mátyásnál, akinek a favágásban segített. Ezért 45 lej napszámot alkudott ki, szombaton este azonban, amikor a pénzt követelte, Gherman csak husz lejt akart neki adni. Ezen azután összeveszték és állítólag ez a differencia lett a dráma oka.

Még élt az áldozat amikor a Marosba dobta...

— Kértem Ghermant, hogy fizesse ki az egész kialakított napszámomat — így hangzik a gyilkos újabb vallomása — ő azonban rám sem hederített és csak napi husz lejt akart fizetni. Ekkor elfogott a düh, felkaptam a fesszét és ahogy Gherman féltérde ereszkedve a pénzt számolta, hátulról fejbevágtam. A kalap ekkor leesett a fejről és Gherman a földre zuhant. Akkor még egyszer rásuítottam a fejszével az arcára, felkaptam a pénzt — csak 1500 lej volt ott — és menekültem. Amikor a várt bűdhöz értem, hirtelen eszembe jutottak tettem következményei és kíváncsi voltam, hogy vajon meghalt-e Gherman. Visszamentem a helyszínre, Gherman a földön hevert, föléje hajoltam, láttam, hogy még van benne élet. Fogtam ekkor a haldokló testét és a folyóba hajítottam. Azután elszaladtam.

Igy hangzik a vádolt Serb Todor vallomása, akiben szemlátomást kezd az életösztön úrrá lenni és vallomását fokozatosan módosítja. Most már azt vallja, hogy csak 1500 lejt

A szép Pixavon-haj

elérhető most

Pixavon-shamponnal is

Fényt és laza teltséget ad a hajnak.

▲ Pixavon-shampoon teljesen mentes a szódától.

Egy kis csomag 2 mosásra elég és ára csak 10 Lei.

Behajtják a népszámlálás aradi költségeit

Rendelet az aradi prefekturán — Közel harmincötmillió lejt kell beszolgáltatnia az egykori bánati kormányzóságnak december végéig

Új rendelet érkezett a napokban az aradmegyei prefekturára a belügyminisztériumból a temesvári kerületi közigazgatási igazgatóságon keresztül. A rendeletet még Peter Iulian dr. vezérfelügyelő szignálta és az 18058. számot viseli. A rendeletben a belügyminisztérium közli az aradmegyei prefekturával, hogy máj ismételtlen kénytelen megsürgetni a népszámlálási adók beszedését Arad megyében, ami fentként — mint ismeretes —, hat lejtbe kerül. A belügyminisztérium utasítja a prefekturát,

hogy sürgesse meg a főbíráknál és az egyes községtanácsoknál a fejenkénti hat lejes népszámlálási adók befizetését. A prefekturát köteles legkésőbb 1931. év december 30-áig a temesvári kerületi közigazgatási igazgatósághoz beszolgáltatni az összeget, mivel a bánati kormányzóság területéről 34 millió 700.000 lejtnek kell befolytania e címen a fentjelzett határidőig. A kormányzóság területén levő prefektusok mindent elkövetnek, hogy érvényt szerezzenek a rendelet utasításainak.

Szombaton este Városi kávéházban nagy tombola- és táncestély a munkanélküliek javára

rabolt el, a pénz többi része Gherman zsebében maradt. A gyilkos valószínűleg arra számított, hogy áldozata holttestét a folyó nem veti ki, vagy csak már olyan feloszlott állapotban dobja partra, hogy nem lehet megállapítani, vajon nála volt-e a kilencezer lej hátralévő része. Számításában azonban csalatkozott. Hasonlóképpen súlyos vallomások támasztják alá az előre kitervezett rablógyilkosság tényét is. Ezek a vallomások arról számolnak be, hogy Serb eleinte más emberekkel szövetkezve, akarta gonosztettét végrehajtani, amikor erre a bestiális tette cinkos nem ajánkozott, csak akkor határozta el, hogy egyedül végez áldozatával.

A tutajosok meg akarják lincselni a gyilkost

Ma reggelre tüzte ki a rendőrség vezetősége a szenzációs bűnténynek a helyszínen való rekonstrukcióját. Előzőleg a rendőrség olyan értesítést kapott, hogy a tutajosok körében nagy az elkeseredés az elvetemült gyilkos ellen és tetlegességre akarják magukat ragadtatni Serbvel szemben, amikor a helyszíni szemle alkalmával kiviszik a Maros-partra. Eppen ezért a rendőrség részéről dr. Moga Romulus rendőrkezes vezetésével Hui Cornel, a bűntény osztály vezetője, Mangra Vazul és Margescu Mihály komiszárok, Tasca, Sava és Chirila detektívek, továbbá jelentős rendőri különítmény ment ki a színhelyre.

A szóban forgó helyen, nemsokkal a rendőrség megérkezése után, máris nagy tömeg gyűlt egybe, a tömegben ott voltak láthatók a magaskucsmájú mócok, az áldozat sorstársai, akik fenyegetőleg emelték az ökliüket a rendőrök között haladó, összeláncolt kezű, egykedvű arcú fiatalember felé:

— Nyomorult gyilkos! ...

A hangulat egyideig olyan fenyegetőnek látszott, a tömeg úgy megnőtt, hogy a rendőrség kénytelen volt segítséget kérni. Az ujomman kikergetett rendőrcsapat segítségével azután a vizsgálat helyszíne köré rendőrkordont vontak, azután kezdetét vette a helyszíni szemle, a tempre hívás.

— Tetszik látni, itt, a tűzhellyel szemben, a konyhá bejáratánál térdelt Gherman Mátyás, amikor baltával fejbeütöttem... kétszer vágtam fejbe... azután elmentem... aztán visszajöttem, a vízhez huztam a testet és a Marosba vettem. Itt ezen a helyen...

A jelzett helyen kutatni kezdenek a holttest után. A Maros sodra itt csendes, a víz leapadt. És csodák-csodája, alig öt perces kutatás után, egy méterre a partról a csákány valamibe beleütközik. Huzni kezdik azt a valamit és csakhamar kiemelkedik a vízből — egy izzaplepte, szürke holttest. Gherman Mátyás holtteste.

Vádol a holttest

Ott hever már a part izzapadján, a szürke, meredt test, a kezét szinte vádlóan terjeszti szét. De ami mindennél súlyosabban vádol, az két véres, zuzott seb az áldozat tarkóján és az arcán. A parton álló, feketekucsmás vádlott lesüti előbb a szemét, az arcán valamit megrendülés látszik. De csak pillanatnyilag, azután közömbösen bámulja áldozatának földi maradványait.

Fél egy óra körül megérkeznek az ügyészségről Gitta Agoston főügyész és Ionescu Sándor törvényszéki orvos. A szerencsétlen Gherman Mátyás holttestét két rendőr felemeli és felhozzák a partra, ahol Ionescu dr. megvizsgálja, majd felveszi róla a jegyzőkönyvet. Moga Romulus dr. rendőrkezes szemlésem fényképezi le a holttestet.

Ezután megérkezik a halotzz szállító kocsi, amelyre felteszik a nem mindenmapi dráma áldozatát. A kocsi elmegy, szedelőzködik a rendőrség is és a Maros-parton egészen a vári hidig belepő emberkoszoru oszlani kezd. A helyszíni szemle véget ért. A bilincselte kezű, földreszegzett arcú ember pedig a bámuló parasztemberek szítkai között folytatja útját vissza a rendőrségi fogda falat közé.

Hogyan védjem meg a tőkémet?

Domán Sándor nyilatkozik — A készpénz ma akut probléma — Az odahaza elrejtett összegek rendeltetése — A német infláció példája — Az infláció veszedelme — A betétes nyugalma — Védelmazzuk meg a pénzünk belértékét

Az Aradi Közlöny aktuális körkérdése

Az Aradi Közlöny mai számában megnyitott ankét városszerte nagy érdeklődést keltett. Egy kérdést vetettünk felszínre, amely a mai súlyos gazdasági viszonyok közepette mindenkinek érdekel. Nincs olyan ember ma, aki ezektől a problémáktól függetlenül tudná magát. Az a kérdés és a rája érkező válaszok, amelyek a cikkünkben látnak napvilágot, érdeklik azt, akinek követelése, vagy tartozása van, ezután azt mondjuk: egyszerűen mindenkinek, aki hitelező s aki adós. Nem tévedünk tehát, mikor folytatni kívánjuk a körkérdésünkre beérkezett válaszokat azzal a tudattal, hogy sikerül megvilágítani a mai pénzügyi helyzet kritériumait azok előtt, akik a mai zavarodott gazdasági atmoszférában nem látják meg a bajok kuforrását és az azokból kivezető utat.

A pénz körforgása nem akadhat meg

Domán Sándor, az aradi Iparkamara alelnöke s az aradi Kereskedelmi Testület elnöke logikus fejtegetéseivel világít rá a beteges állapot okaira.

— A felvetett kérdés: „Hogyan védjem meg tőkémet?” — kezdi Domán Sándor. Ki akarom ragadni ennek a problémának a legaktuálisabb momentumát. Az utóbbi heteknek problémává érett jelensége nem az egyedül, hogy hogyan védjük meg a tőkémet. Ebből a nagy kérdéskomplexumból ma az a kérdés vált akuttá, hogy mit csináljunk azzal a készpénzzel, amit az utóbbi két hét tömegpszichozisa elvont annak eredeti rendeltetésétől, elszippantotta azt a közvetítőtől, a banktól, hazavitte, eldugta s most azon töri a fejét éjjel-nappal, hogy mit csináljon vele.

Bársonyt és
Selymet csak
EISELE-nél
vegyen.
Gyári áron!
Str. Metlanu (Forray-uca) 2.

— Érdeklődéssel olvasom az Aradi Közlöny ankétját és különösen időszerűnek tartom ennek a kérdésnek a felvetését, mert a készpénztőke, vagyis a betétesek egyrésze ma is abban a téves hitben él, hogy a betétek ügye magámdolga a banknak és a betevőnek. Pedig ez a kérdés olyan közügy, amelyről tájékozva kell lenni mindenkinek, akinek az ország gazdasági életéhez a legkisebb vonatkozása is van. Téves az a felfogás is, hogy akinek nincs bankbetéte, azt nem érdeklik ezek a napi események.

— A pénznek, mint köztudomásu, az a rendeltetése, hogy a forgalomban az árucseréértékmérője és közvetítő eszköze legyen. A közönség fölösleges készpénztartalékát gyűmölcsözőleg helyezte el a bankokban, a pénzintézetek, azután az így összegyűjtött tőkéket kihitelezés formájában bocsátották a forgalomba. Ha a betevő a pénzt kivonja és magánál halmozza fel, akkor megölte a pénz életfunkcióját. Nem akarok kitérni részletesen arra, hogy a kisebb és a középbetétes milyen állandó aggodalmát él át, amikor az összekuporgatott pénzecskéjét odahaza a lakásában őrzi, ahol betörés, vagy tűz ellen a pénzének nem tud kellő védelmet nyújtani. Egyik helyről a másik helyre dugdossa és rabja lesz annak az

állandó aggodalomnak, amely a pénz otthonörzésével jár.

— Erősen kételkedem abban, hogy az, aki úgy véli pénze értékét konzerválni, hogy azt eredeti rendeltetésétől megvonja és magánál teaurálja, helyesen cselekszik-e. Ha az, akinek készpénze van, arra gondol, hogy az ő pénze csak addig vagyon, amíg annak teljes az értéke, akkor be kell látnia, hogy a készpénznek otthon való felhalmozása magában rejti a pénz elértéktelenedésének veszedelmét.

— Az állam circa 22 milliárdnyi lejt tart forgalomban. Ezzel a bankiegy és értékmennyiséggel bonyolítja le az ország gazdasági életének pénzügyi szükségletét. Ha ebből a mennyiségből fokozottabban vonunk el összegeket, akkor a forgalomban levő pénzmennyiség összehasonlítható s végül kevésnek bizonyul. Az a kérdés most már, hogy milyen mértékben történik a készpénz kiszívása. Ha ez a jelenség olyan arányúvá növi ki magát, hogy ezzel a szükséges készpénzforgalom megakad, akkor az államot inflációba kergetik. Kénytelen megindítani a bankóprést, hogy ezzel helyreállítsa a készpénz-szükséglet egyensúlyát. Ebben az esetben azok, akik otthon halmozták fel készpénzeiket, egy szép napon arra ébredhetnek, hogy a féltve megőrzött ezer lejesek talán csak nyolcszáz lejt vagy annál esetleg még kevesebbet érnek.

A német infláció példájára akarok utalni, noha az most nem vág a mai viszonyokba, mert azt más okok idézték elő, mint a mai gazdasági krízist. Azonban következményeiben könnyen jövendölhető analógvonás. A németországi infláció bizonyította be legkésebben, hogy aki nem vásárolt abban az időben, annak az otthon teaurált papírmárkái értékben néhány hónap alatt teljesen lemorzsolódtak. Rossz szolgálatot tesz az saját magának, aki tehát a cirkulációra hivatott pénzt eldugja.

A gazdasági élet törvényei

A gazdasági élet szigorú törvényei nem ismernek irgalmat, nem hagynak bűntudat nélkül egyetlen cselekedetet sem, amely axiómáik figyelembevétel nélkül születik.

— Mit kell tehát tennünk? Mindent el kell követnünk, hogy az elsorvadó gazdasági életünkbe új vért pumpáljunk. Senkinek sem szabad kivonnia magát abból a szerepkörből, amelyet akár mint termelő, eladó vagy vásárló tölt be. Mert ha azok, akik pénzükön ülnek és a legszükségesebb igényeiket nem elégítik ki, hozzájárulnak a termelő, a közvetítő és a fogyasztók köréből verbuválódó klientela vásárló erejének elsorvasztásához.

Tudom azt, hogy az otthon gubbasztó készpénz tulajdonosának mindezek után az a gondolata támad, hogy szép magasabb szempontokból ítélni meg a kritikus napokat, de számára a matrac-politika szerzi meg a nyugalmat. Ez bűnös tévedés. Hogy nyugalma nincs, azt följebb már kifejtettem. Legfeljebb csak annyit tett, hogy szorosabbra huzta a kötelet gazdasági életünk gégéje körül és ezzel csak növelte a kényvszert, amely az infláció, a bankiegyesporulat, a készpénz-érték csökkentés felé tereli az államot.

Ha a pénz s vele az áruforgalom megakad, ha mindég egy-egy új láncszem hull ki finánciális életünk kontinuitásából, ha ismét egy gyár áll meg s ha egymásután zár be a kereskedő, az iparos, akkor a pénz, amely csak értékmérő eszköz, nem maradhat meg eredeti belértékénél. Ezt pedig minden erőnkkel meg kell védenünk.

Kurticsi urbéresék kisajátítási pere a vasuti vezér- igazgatóság ellen az aradi tör- vénszék előtt

Megtörtént a birtok becslése.

Érdekes kisajátítási ügy került ma az aradi törvénszék elé. A pert a kurticsi urbéresék indították a CFR ellen s keresetükben előadták, hogy a vasut a kurticsi határállomás építkezéseivel kapcsolatban kibővítette a vágányhálózatát is. Az új sínek lefektetéséhez szükséges földterületet annakidején a műtanrendőri bejárás alkalmával jelölték ki, azt a törvényben biztosított jognál fogva kisajátították s a vágányhálózatot le is fektették. A kisajátított terület a kurticsi urbéresék tulajdonát képezte s mivel annak ellenértékét a vasutigazgatóságtól mindeközéig nem kapták meg, kérik a törvénszékelt, kötelezze a vasutat a földterület ellenértékének megfizetésére.

A törvénszék Moldovan Sabin dr. törvénszéki bírót delegálta, aki szakértő bizottsággal ki is szállott a vasut által kisajátított földterület felülvizsgálására s annak értékére vonatkozólag felvették a becslési jegyzőkönyvet. Ezt beterjesztik a törvénszékhez, amely ennek alapján itéli meg a kért összeget.

Arad és Temesvár segítségével akarják megoldani a Bánság villamosításának kérdését

Terv a két város villanytelepének magasfeszültségű árammal való összekapcsolásáról — Temesvár főirata a kormányhoz —
Miklósi Kornél dr., a temesvári villanygyár igazgatója, holnap Aradra érkezik —
Mateescu István aradi villanygyári vezérigazgató nyilatkozata

Másfél éves probléma már a Bánság elektrifikálásának a kérdése és a terv még mindig a terv stádiumában van. Másfél évvel ezelőtt ugyanis, mint ismeretes, az Elgiba-társaság koncesszió birtokában vállalkozni akart ennek a munkának a végrehajtására. Az Elgiba kísérlete azonban csődöt mondott és berlini anyamintézte a vállalatot likvidálni készült.

Miklósi Kornél dr. temesvári villanygyári igazgató annakidején terjedelmes szakértői véleményében már kimutatta, hogy a temesvári villanytelep a Bánság villamosítását fokozatosan egyedül is meg képes valósítani. Utóbb az ügy egészen elaludt, míg most Grosse Cornél dr. főpolgármester újból fölvetette az eszmét és tegnap Temesvár város memorandumot intézett ebben a kérdésben a kormányhoz. A memorandumban, miután a fejtik a villamosítás nagy előnyeit, rámutatnak

arra, hogy Temesvár városa nagyobb beruházási költségek elkerülésével gondolja megvalósítani a kérdést. A temesvári villanytelep termelését összeköti ugyanis az aradi villanygyár termelésével. Eszerint a két város között magasfeszültségű áramvezetéseket kétszáz méterre és így a két városi villanytelep nemcsak Temesvár és Arad szükségletét elégítené ki, hanem a közöttük elterülő községeket is elláthatná árammal.

Ezzel az érdekes problémával kapcsolatban kérdést intéztünk Mateescu István aradi villanygyári vezérigazgatóhoz, akitől azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a kérdésben hivatalosan még nem tárgyaltak. Ezzel szemben Miklósi Kornél dr. temesvári villanygyári igazgató holnap Aradra érkezik és akkor Mateescu vezérigazgató érintkezésbe lép vele és részletesen tájékozik a temesvári tervvel kapcsolatban.

Nem lesz állami bacillustelep a Kazinczy-uccai iskolában

Az Aradi Közlöny akciójának sikere — Az orvosi laboratóriumot az Elite-mozgó épületében helyezik el — Dr. Radu Cornel sikeres intervenciója

Az Aradi Közlöny cikksorozata révén Arad közönsége teljes betekintést nyert abba a kavardósba, amely az állami orvosi laboratórium aradi elhelyezése körül támadt. A Kazinczy-uccai Iosif Vulcan elemi iskola növendékeinek szülői egyöntetűen tiltakoztak a város vezetőségénél az új bakteriológiai intézetnek az iskola épületébe tervezett elhelyezése ellen, mivel indokoltan féltették gyermekeiket az esetleges fertőzés véletlen veszélyeitől. Aradváros vezetősége már azelőtt, hogy ez a terv felmerült volna, arra gondolt és az interimár-bizottság abban az értelemben is hozta meg döntését, hogy az új egészségügyi intézményt a városligeti Elite-mozgó épületének szabadon álló részében helyezze el a dr. Meszlényi-féle kémiai laboratóriummal együtt, azonban a temesvári egészségügyi vezérfelügyelőség ennek a tervnek megvalósítását megakadályozta. A rendelkezés indokolása az volt, hogy az Elite-mozgó épülete tulságosan is kicsik a város középpontjából és így nehezen lesz megközelíthető az egyes egészségügyi intézmények számára.

Radu Cornel dr. interimár-bizottsági elnök — amint megírjuk — tegnap Temesváron járt és az új bánati közigazgatási vezérigazgatónál tisztelgett. A város vezetője felhasználta temesvári tartózkodását arra is, hogy az új aradi állami laboratórium ügyében intervenáljon dr. Candea Aurel egészségügyi vezérfelügyelőnél. Radu dr. a vezérfelügyelővel folytatott beszélgetése során arról győződött meg, hogy az egészségügyi vezérfelügyelőséget helytelenül informálták az Elite-mozgó épületének fekvéséről, mivel az, amint az aradiak igen jól tudják, egyáltalán nem esik ki a város központjából oly jelentős mértékben, hogy ez okul szolgálhatna az intervencióra. Ezt a tényt dr. Candea egészségügyi vezérfelügyelő be is látta és ezért visszavonta előbbi rendelkezését. Így tehát ma már semmi akadályja sincsen annak, hogy az új aradi szerológus-főorvos, Nica dr. be ne rendezkedhessen az Elite-mozgó épületében.

Ezzel békés megoldást nyert az az átmeneti konfliktus is, ami annyi nyugtalanságot keltett Aradon.

VIM úr kulcsot, csészét, tányért
gyorsabban és szebben tisztít!

MINDENT TISZTÍT!

A szép porcellán- és kő-
edény, tányér, csésze, lál
síb. a VIM-től mindig ét-
vágygerjesztően tiszta és
teljesen szagtalan. Egy ke-
vés VIM-el nedves rongy-
ra... egy kevésbé dörzsölni
vele a tárgyat... és mint
egy varázsszóra eltűnt min-
den zsírfolt, ételmaradék

FR. 5

Hogyan kell öltözniük Aradváros női tisztviselőinek?

Rendelet az okmánybélyegekről.

Két érdekes rendelet került ma végrehajtásra az aradi városházán. Az egyik rendeletben a város vezetősége megtiltja a városi tisztviselőknél, hogy a hivatalos órák alatt különféle díszes ruhákban járjanak. A rendelet előírásai szerint a tisztviselőnek kötelesek uccai ruhák fölött egy fekete és komoly glottköpenyt viselni, amely mintegy uniformizálja majd őket és nem ad olyan látszatot, mintha csak átmenetileg tartózkodnának a városi tisztviselőnek a hivatalos helyiségekben.

A másik rendelkezés hasonló módon érdekes vonatkozásban már a hivatalok látogatóinak szól. A rendelet közli, hogy az egyes aktákon szereplő okmánybélyegeken az uralkodó arcát a legtöbb esetben mindenféle átirásokkal és hivatalos pecsétokkal maszatolják össze, ami egyáltalán nem szolgálja az uralkodó-család tagjai iránti tisztelet ápolását. Ezért a jövőre nézve mindenki tudomásul venni tartozik, hogy az okmánybélyegeket csak oly módon szabad átbélyegezni, ha a bélyegző nyomása nem érinti az uralkodó képének felső részét, hanem csak a ruháját. Ugyancsak nem illik tintával írni át a bélyegen ábrázolt kép fejét. A rendelkezés kihágóit a rendelet egyelőre semmiféle retorzióval nem illeti, de láthatólag ajánlatos, hogy az ügyek elintézésének érdekében mindenki, aki csak valamilyen beadványt nyújt fordul a város vezetőségéhez, kellő komolysággal figyelembe vegye.

Az aradi mozók mai műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órakor.

CENTRAL MOZGÓ: Premier. A BÉCSI VIG ASZ-SZONYOK. Operett-sláger. Főszerepekben: Willy Forst Lee Parry, Paul Hörbiger, Irene Eisinger, Halmay Tibor. Rendezte: Bolváry Géza, zenéjét szerezte: Robert Stolz.

SELECT MOZGÓ: Utoljára. A BROADWAY CÉZÁRJA. Bünyügi dráma. Főszerepekben: Betty Compson és John Wray a Nyugaton a helyzet változatlan c. film Himmelfarb őrmestere.

ELITE MOZGÓ: KURTIZÁNOK. Honoré de Balzac „Splendeurs et miseres des courtisanes” c. regénye nyomán. Főszerepekben: Andrée La Fayette, Paul Wenzel, Werner Fütterer.

GRADISTE MOZGÓ: Javítási munkálatok miatt az előadások szünetelnek.

H I R E K

Anglia alkotmányt aianl Indiának

Macdonald átnyújtotta javaslatát Gandhinak.

Londonból jelentik: Gandhi tegnapi fogadtatásán Macdonald a következő prozociót tette a hindu népvézérnek. Az angol javaslat három pontból áll:

1. Szövetségi alkotmányt India számára, amelyet a többi dominiumok mintájára szövetséges kormány vezessen.

2. Az indiai kormány függetlenül és a saját felelősségére intézi az indiai közigazgatást, kivéve egyes ágakat, amelyeket a fokozatos átszervezés ideje alatt, az angol kormánnyal egyetértve intéz.

3. India, mint független dominium, kereskedelmi szerződést köt Angliával.

— **IDŐPROGNÓZIS.** További lassu hőemelkedés, még jobbára derült égbolt, reggeli ködök és déli légáramlás.

— **Az aradi intermár-bizottság ülése.** Az intermár-bizottság mai ülésén több kisebbjelentőségű ügyet tárgyalt Aradváros vezetősége. A bizottság Mihajlovici Jóca 70 éves városi uccasépítőnek, aki 55 éve áll a város szolgálatában, szolgálati érdemeire való tekintettel 500 lej kegydíjat szavazott meg. Ezután elhatározták, hogy az Aufricht-féle faterületnek újabb három évi bérletére a város új árlejtést ír ki, mivel december hó 15-én jár le az eddigi bérleti szerződés. A város vezetősége utasította a gazdasági hivatalt a szükséges intézkedések megtételére. — Róna Dezső — mint ismeretes — a Kulturpalota termét kérte a várostól a vendégszerelő Conrad Veidt számára szombaton este. A város a Kulturpalotát szombaton este 9 órától kezdve Róna Dezső rendelkezésére bocsátotta. Délután 6 órakor F. Maigrat, temesvári francia konzul tartja meg ismeretterjesztő előadását Franciaországról. Róna Dezső az est jövedelméből 5 százalékot az aradvárosi munkanélküli segélyakció alapjának javára ajánlott fel, amelyet a város vezetősége köszönettel el is fogadott. A gáji mozi büféjének bérletére ezúttal harmadikban tartottak újabb árlejtést, mely ugyancsak eredménytelenül végződött. A város szabad kézből fogja kiadni a büffé bérletét.

— **Félmillió lej folyt be naponként adó címén a kerületi adóhivatalokhoz.** Az adóhivatalok most készítették el a szokásos heti jelentést a befolyt adóösszegekről. A jelentésből megállapítható, hogy az utóbbi napokban ismét megindult az adófizetés és a pénztárak naponként átlag félmillió lejt szállítottak be a főpénztárba.

— **Megyei közmunkák, szabad kézből.** Az aradmegyei prefektúra szabad kézből az alábbi közmunkákat kívánja bérbeadni: Az Arad-Varjasi megyei út közevése 99.570 lejért, a Semlac felé vezető út javítása 39.330 lejért, a Nadlac—scitini út közevése 40.020 lejért, az Arad—curtici út hengerelese 120.000 lejért. Helyreállítási munkák a Curtici—simándi út mentén 4000 lejért, a 14. számú megyei hid helyreállítása Seicus és Nadab községek közötti útvonalon vasbetonnal 32.000 lejért.

Kulturpalota: nov. 6.

ENESCU

világhírű hegedűművész

egyetlen hangversenye.

Az esti pénztárnál előre látható nagy tolongás végett ajánlatos a jegyeket BLOCH szög-nél előre megvásárolni.

— **A lengyel diákok numerus claususát követelnek.** Varsóból jelentik: Varsóban nacionalista diákok ma tüntetést rendeztek, amelyben a numerus clausus bevezetését követelték. Az egyetemről kidobták a zsidó hallgatókat, akiket kettleg is inzultáltak. A diákok az uccán: „Le a zsidókkal, felakasztani a zsidókat!” feliratu táblákat, hordoztak végig az uccán.

Az erdélyi fatermelők a nagyváradi

Eredménytelenek maradtak az újból **puccs-szindikátus ügyében**

megindított tárgyalások — **Bucurestibe utaztak**

és Argetoianu miniszternek — Tiltakozás Bucurestiben

Az Aradi Közlöny részletesen beszámolt arról, hogy a Schodol Rt. nagyváradi fatermelő cég a Caps (Állami Autonom Erdőpénztár) égisze alatt megszerezte a kormány hozzájárulását a magyarországi faexportszindikátus megalakítására és az erdélyi nagy fakitermelő vállalatok kirekesztésével, ugyszólván monopolisztikusan akarja a faexportot lebonyolítani.

A puccsszindikátus megalakulása érthetően kinos meglepetést keltett az erdélyi és bánági jelentős faexportvállalatok körében, annál is inkább, mert lehetetlenségnek látszik, hogy a gazdasági érdekek tekintetbevételével ez a szindikátus leple alatt kollaboráló kis csoport lebonyolíthassa Erdély egész Magyarországra felé irányuló fakivitelét.

Kedden újból megindultak a tárgyalások

— **Az Erdélyrészi Fatisztviselők Egyesületének köszönete Stern Gyulának százezer lejes alapítványáért.** Stern Gyula vezérigazgató, mint ismeretes, százezer lejes alapítványt adományozott az Erdélyrészi Fatisztviselők Egyesületének javára, azzal a meghagyással, hogy annak évi rendes jövedelmét négy, arra rászoruló, állástalan tisztviselő között osszák fel. Az Erdélyrészi Fatisztviselők Egyesülete most ezúton mond köszönetet Stern Gyula vezérigazgatónak nemesszívű adományáért.

— **Egy aradi fatisztviselő nyugdíjkerése az uralkodóhoz.** Bökényi Arnold, volt aradvárosi árvaszéki ülnök 1931 július 3-án felségfolyamodványt küldött az uralkodó kabinetirodájába nyugdíjának megítélésére érdekében. Mivel a mai napig semmiféle választ nem kapott, viszont valamennyi okmányát mellékelte a beadványhoz, ma megjelent dr. Radu Cornel intermár-bizottsági elnöknel, kérve a város intervencióját ügyében. Radu dr. ígéretet tett, hogy a komplikált ügyben Bökényinek segítségére lesz.

Pyjamák

eredeti angol flanelből

RUTKAY & BOTYE

fehőrnemű üzletben.

— **Házasság.** Feiner Boriska és dr. Salamon I. Béla házasságot kötöttek.

— **Vigyázó László Astra-gyári vezérigazgató előadása.** Az Aradi Kereskedelmi Testület vezetősége igen érdekes ujtást honosít meg. Közgyűlési termében hetenként egyszer közgazdasági előadásokat tart, amelyek a gazdasági világválság okaival és leküzdésének lehetőségével foglalkoznak. Az első ilyen előadást Vigyázó László, az Astra-gyár aradi vezérigazgatója tartja. A további előadások során is Arad legjobb közgazdasági szakértői fognak közgazdasági értekezleteket tartani.

— **Biztosítani kell a fuvarozással foglalkozó autókát.** Az aradi rendőrvesztura tudomására hozza mindazoknak az autójármű-tulajdonosoknak, akik személy- vagy áru fuvarozással foglalkoznak, hogy 1931 november 20-ig kötelesek valamely hazai biztosítóintézetnél balesetbiztosítást kötni. A biztosítási összegek a következőképp lettek megállapítva: személyautó 5 személyig: 250.000 lej, 7 személyig: 350.000 lej, 7—15 személyig: 450.000 lej és 15 személyen felül, továbbá autobusz után egymillió lej. Teherautók esetében 2 tonna teherbírásig a biztosítási kötvény 250.000 lej, 5 tonnáig 350.000 lej. A biztosítási kötvényeket eszerint legkésőbb 1931 november 20-ig be kell nyújtani az aradi rendőrveszturán, a 22—24 számú szobában, aholnan beiktatás után a minisztériumba lesznek felterjesztve. Az intézkedés be nem tartása a forgalmi engedély érvénytelenségéig vonja maga után.

a faipari nagyvállalatok és a puccsszindikátus között Nagyváradon, azonban az utóbbiak magatartásán minden megegyezési kísérlet meg-hiusult.

Az Aradi Közlöny nagyváradi tudósítója közli, hogy a szindikátusból kismémmizett erdélyi nagy fatermelő vállalatok delegációja csütörtökön utazik Bucurestibe, ahol tárgyalásokat folytat az UGIR (Gyáripárosok Szövetsége) vezetőivel arravonatkozólag, hogy milyen lépések szükségesek a puccsszindikátus egveduralmának megakadályozására. A delegáció felkeresi Iorga miniszterelnököt és Argetoianu minisztert, akiket tájékoztat arról, hogy ennek a szindikátusnak ilyen formában való megalakulása gazdasági nonsens, amely az ország érdekeivel kerül összeütközésbe.

— **Ulabb kihallgatások a feketeszesz-ügyben az aradi törvényszéken.** Moldovan Sabin dr. delegált vizsgálóbíró ma folytatta a kihallgatásokat a feketeszesz-ügyben. Taranu Viktor pénzügyi vezérfelügyelő betérésztette az újabb nyomozás eredményeit, amelyeknek alapján küldték ki az idézéseket. Ma délelőtt rendkívül sok tanu jelent meg kihallgatásra, különösen olyanok, akik még eddig nem szerepeltek a feketeszesz-üggyel kapcsolatban. A vizsgálatot most ezeknek a vallo-mása alapján folytatják tovább a nyomozással megbízott igazságügyi és pénzügyi tisztviselők.

— **A vádtanács megerősítette az Avedik-trafik betörőnek letartóztatását.** Az aradi törvényszék vádtanácsa ma foglalkozott Russ József, Nedelcu József, Moritz Sándor és Serb Livia ügyvel, akiket betörés miatt tartóztatott le Ludosan vizsgálóbíró. A vádtanács megerősítette a letartóztatást.

— **Dollárhamisítás Berlinben.** Berlinből jelentik: A berlini rendőrség nagyszabású dollárhamisító szervezetet lepezett le. Az eddigi megállapítások szerint főleg száz- és ezredollárosokat hamisítottak.

— **Barna Istvánné szezonnyitó táncestélye.** Ma este tartotta Barna Istvánné, okleveles tánc-tanárnő szezonnyitó táncestélyét nagyszámu közönség jelenlétében. A kitünő tánc-tanárnő öt új táncot mutatott be. Tangó, amely a lehetőség szerint a legsimább lépésekre van leegyszerűsítve és kevés keresztlépést is csinálnak, Rumba, egy dél-amerikai erotikus táncból van lefinomítva és a régi rezzgőcsárdásra emlékeztet, Quick step, teljesen új tánc és jellegzetessége sima lépés közben a steppelés, Angol valcer, lehetőség szerint sima lépés és annyiban tér el a régi valcertől, hogy a nő többet van a férfi mellett, mint azelőtt és hogy egy jobbra mint balra egyformán forognak. Fox, eltérés csak annyiban van, hogy a nő többet van a férfi mellett, mint szemben, egyébként sima tánc. A közönség nagy tetszéssel fogadta az új táncokat és a késő éjjeli órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

— **Asztma és szivbetegség, mell- és tüdő-baj, görvély- és angolkór, pajzsmirigynagyobbodás és golyvaképződés eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és belek működését kitünően szabályozza.** Európai és amerikai klinikusok tuberkulotikus egyéneknél tapasztalták, hogy a betegség kezdetén jelentkező székrekedések a Ferenc József viz használata folytán lényegesen enyhültek. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Feljelentett vándorkereskedő.** Lissem Sándor kereskedő ma feljelentést tett a rendőrségen Zsiga János, Secueni községbeli, udvarhelymegyei vándorkereskedő ellen. A feljelentés szerint ugyanis Zsiga mintegy 24 ezer lej értékű árut vett át a kereskedőtől bizományba, az árut értékesítette is, azzal azonban mindmáig nem számolt el. A rendőrség az ügyben bevezette a vizsgálatot.

Különös autókarambol történt a Radnai-uton

Érdekes következményű autókarambol történt ma Aradon a Radnai-ut és a Szél-ucca sarkán. Egy autó, amelynek számát nem lehetett megállapítani, nekiment egy cementoszopnak és azt feldöntötte. Az autó tovább rohant, a cementoszop pedig teljesen eltorlaszolta a villamosvasut síneit. Ennek következtében a villamos nem tudott bejönni végállomására és addig, amíg a torlaszt el nem takarították, az utasok kénytelenek voltak a vámháznál leszállni a villamosról és gyalog jöttek a városba. A karambol ügyében a vizsgálat megindult.

— Fogházhiúntetésre ítelt dohánycsempészek. A dohánytermés beváltása óta ugyszólván napoként állít elő a megyei csendőrség dohánycsempészeket, akik az általuk termesztett, de be nem szolgáltatott dohányt akarják értékesíteni. Az aradmegyei Tipari községből állították ma elő az aradi ügyészre Deák Sándort, Szabó Jánost és Kónya Sándort, akiknél nagyobb mennyiségű dohányt találtak. A monopolfőnökség a túllük elkobzott dohánymennyiség után Deák Sándort 10.125 lej, Szabó Sándort 12.500, míg Kónya Sándort 10.150 lej bírsággal büntette. Mivel a bírság kifizetésére pénzüket nem volt, a törvényszék a bírságot fogházhiúntetésre változtatta át és a dohánycsempészeket 102. 125, illetve 102 napi fogházhiúntetésének kitöltésére az aradi ügyészre fogházába utalta be.

— Halász Margit aradi leányt 100 schilling hiúntetésre ítelték Ausztriában. Bécsből jelentik: A kismartoni rendőrség a devizatorvény kihágása miatt Halász Margit, aradi illetőségű hölgyet 100 schilling pénzbírságra ítélte. Az ítéletbe Halász Margit belenyugodott.

— Az ősi és mai bűnök, a régi és mai büntetések. Somló Bódog, a kolozsvári egyetem volt nagyhirű tanára, aki tragikusan végezte életét a kolozsvári temetőben, igen érdekes és tanulságos előadásokat tartott amakidején a bűnről, büntetésekről, ezeknek különböző okairól, érdekes szabályszerűségeiről, továbbá a bűnösökről, azoknak testi és lelki sajátosságairól és a büntetési rendszerek yilágtörténeti fejlődéséről, a vérbosszútól a mai helyzetig. Ezen előadások a „Büntetőjog bölcselete“ címen jelentek meg nyomtatásban. A mű, amely minden intelligens ember számára végtelenül érdekes és tanulságos, 156 oldalon, finom papíron nyomva, békebeli kiállításban, a korábbi 200 lejes ár helyett 40 leiért rendelhető meg Lepagenál: Kolozsváron. Küldjön 40 lejt bélyegben Lepagenak Cluj és franco megküldi a könyvet, vagy utánvételt portóval.

— A fogak elszínesedése nem következhetik be, ha azok rendszeres kezelésére egy jó fogpasztát és egy megfelelő fogkefét használnak. Lerakódások, amelyek a nyálból és a szájnedvekből keletkeznek (fogkő, foglerakódás, bakteriumréteg, dohány, kávé és tea), továbbá azok, amelyek, a higanytartalmu amalgám tömések kémiai átalakulásából származnak, gyakran nagyon gyorsan és hathatósan megváltoztatják a fogsorok tiszta színét. Csak az Odol-fogpasztával való alapos és rendszeres ápolás védi meg fogait a kellemetlen elszínesedéstől. Az Odol-fogpaszta a nagy kolloid tartalmu összetétele következtében, amely által nagy oldóképességgel bír, megakadályoz mindentajta tisztáltságot, elhárítja a kellemetlen szájszagot és festékanyagokat, amelyek a fogakon képződhetnek.

— Adomány az aradi munkanélkülieknek. E. Sz. 200 lejt adományozott az aradi munkanélküliek javára, amelyet kiadóhivatalunkba hozott be. A fenti összeget az Aradi Közlöny kiadóhivatalában lévő munkanélküli-perselyben helyeztük el.

— Külföldi ruhamodellek, párisi és bécsi szalonok eredeti kreációi kerülnek ma, csütörtökön bemutatóra Aradon, az „ELLY“ kalapszalomban (Neuman-palota). Kabátok, kosztümök, délutáni, kis és nagy estélyi toalettek.

— Dr. Lakatos szanatóriuma, Baden bei Wien, az őszi idényben, dacára a teljes üzemnek, mérsékelt árakon ad teljes ellátást betegeknek és üdülőknek. Az összes gyógytényezők, — külön szivósztály dr. Singer Richard egyet. m. tanár vezetésével —, elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi általános rendelkezésre.

Az aradi törvényszék elutasította

A villanygyári kasszarablás különös epilógusa — A volt pénztárnok anyagi összeomlásaért a villanygyári feljelentést okolta — A törvényszék százharmincezer lej perköltség megfizetésében marasztalta el Ostoia Vazult

Részletesen beszámolt az Aradi Közlöny arról a perről, amelyet Ostoia Vazul, az aradi villanygyár volt pénztárnoka indított a villanygyár igazgatósága ellen.

Ostoia keresetében előadta, hogy az emlékezetes villanygyári betörés után a gyár igazgatósága bünvádi feljelentést tett ellene, melynek alapján bevezették a nyomozást s ennek folyamán előzetes letartóztatásba is helyezték a nyomozó hatóságok. A törvényszék bizonyítékok hiányában ugyan felmentette a vád alól, azonban a bünvádi eljárás következményeként oly mérvű anyagi károsodás érte, hogy az teljes vagyoni összeomlását vonta maga után. Mivel ez kizárólag annak tulajdonítható, hogy a villanygyár feljelentése alapján ő ellene irányult a nyomozás, kérte a bíróságot, hogy kötelezze a villanygyárat ötmillió 856 lej kártérítés megfizetésére.

A legutóbbi főtárgyaláson Raicu Aurél dr. a villanygyár képviseletében arra kérte a törvényszéket, hogy a polgári keresethez csatoltassák az ügyészségen elfekvő bünygyi dossziét annak megállapítására, hogy a gyár a bünvádi feljelentést ismeretlen tettesek ellen adta be. A gvanu csak a már bevezetett nyomozás során terelődött Ostoia Vazulra s a súlyos gvanuok

alaján került letartóztatásba.

A folytatolagos főtárgyalást ma tartotta meg az aradi törvényszék, amelyre az ügyészségtől megérkezett a bünygy doszária. A bíróság megállapította, hogy a villanygyár védekezése helytálló, mert a bünvádi feljelentést, mint azt az eredeti feljelentésből meg lehet állapítani, ismeretlen tettesek ellen adta be. Az ugyancsak becsatolt rendőrségi jegyzőkönyvekből megállapítást nyert az is, hogy a betörés körülményei között voltak olyanok, amelyek Ostoia őrizetbevételét tették szükségessé.

Mivel a villanygyár bebizonyíthatólag nem volt előidézője annak az anyagi leromlásnak, amelyre Ostoia beadvánában hivatkozott, a törvényszék elutasította Ostoia Vazul közel 6 millió lejes keresetét a villanygyárral szemben. Egyben pedig kötelezte a volt villanygyári pénztárnokot, hogy perköltség címén 80550 lejt, míg a per után fizetendő taxák címén 46989 lejt fizessen különbeni végrehajtás terhe mellett.

A nagyszabásunak indult perben hirdett ítélet általános érdeklődést keltett, amely hatmillió nyereség helyett közel 130 ezer lej veszteséget jelent Ostoia Vazulnak, az egykori villanygyári pénztárnoknak.

Felfüggesztették a mezőgazdasági árveréseket

Az igazságügyminiszter bizalmas rendelete az aradi törvényszékhez — Moratórium-je leggel bír a rendelet — Az utasítást a törvényszéknek kell kiadni — Jogászok véleménye szerint törvényadta jogokat nem lehet rendelettel hatályon kívül helyezni

Rendkívül nagyfontosságú bizalmas rendelet érkezett ma az aradi ügyészségre, amely kihatásában hivatva van segíteni a mezőgazdák mindinkább súlyosbodó helyzetén. A rendelet közli az ügyészséggel, tegye meg a kellő intézkedéseket arra vonatkozólag, hogy a falvakban a mezőgazdasági adósságok ügyeiben az árveréseket egyévi időtartamra függeszszék fel.

Hamangiu igazságügyminiszter bizalmas rendeletet küldött az ország valamennyi ügyészségének, így az aradnak is, hogy az erre vonatkozó szükséges intézkedéseket tegyék meg.

A rendkívüli fontossággal bíró rendelettel kapcsolatban kérdést intéztünk Arad jogásztársadalmának egyik vezető személyiségéhez, aki a következőket mondotta:

— Néhány nappal ezelőtt már kaptam értesítést Bucurestiből, hogy az igazságügyminiszter ily irányú rendeletet fog kiadni. Ez pedig nem más, mint azt a tényt, hogy a mezőgazdák nem fizetik adósságaikat, jogi formába öltöztette a miniszter. Véleményem szerint

— Czitrom Magda 200 lejt juttatott a Zsidó Szeretetház szegényeinek, szülei 25 éves házassági évfordulója alkalmából.

— Az Aradi Nyugdíjasok Kölcsonös Segélyző Egyesületének hivatalos közleménye. Közöljük, hogy a CFR államvasuti központi pénztáránál a folyó évi november havi nyugdíjak kifizetése a következő sorrendben fog eszközöltetni: November 6-án, pénteken és 7-én, szombaton a volt Acsev-nyugdíjasok. November 9-én, hétfőn és 10-én, kedden a CFR- és volt MÁV-nyugdíjasok. A kifizetés szombaton csak délelőtt 9-től 12-ig, a többi napokon 9-től 12-ig és délután 5—7-ig fog eszközöltetni. Kérjük a hátralékos tagdíjakat a fizetésnél jelen levő pénztárnokunknál, vagy hivatalos helyiségünkben (Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 18) befizetni. Végül felhívjuk Fazekas Károly volt MÁV-fékezőt, hogy sürgősen jelentkezzen irodánkban, Az elnökség.

azonban a rendelet ebben a formájában nélküli a szükséges jogalapot. Elsősorban azért, mert miniszteri utasítással nem lehet hatálylanítani törvényes alappal bíró jogokat. Másodsorban pedig az intézkedés megtételére nem az ügyészség, hanem a törvényszék jogosult.

— Ha a portareli hivatal eleget tenne ennek a rendeletnek, úgy igen könnyen előállhat az a helyzet, hogy az ügyvédek, akik a végrehajtásokat nem tarthatják meg, a kártérítési perek tömegét indítják meg a végrehajtási osztály ellen.

— Tagadhatatlan tény, hogy a rendelet nem más, mint hallgatolagos moratórium a mezőgazdák számára, akiknek a megadott egy év alatt lesz idejük adósságaikat törleszteni, ami annyival is inkább könnyebben fog menni, mert az utóbbi idők árveréseit vevők hiányában rendszerint el kellett halasztani. Ez tehát nem volt célravezető megoldás, mert ezek felesleges módon zaklatták az adóst, aki így — még ha szándékában is volt — nem fizette adósságait.

— P. Paál Aranka tánciskolájában (Krispinterem) ma este 9 órakor bemutatja Valkay Károly timisoarai táncanárral az új táncokat. Belépés díjtalan.

— Mí az üzletj-siker titka Romániában? A nyelvtudás és a helyes levelezés. Vöma tanárnak van egy olyan könyve, amelynek alaján azok is jó román leveleket tudnak írni, akik egyébként nem tudják a nyelvet perféktül. A könyv címe: Román kereskedelmi levelezés. Igen sok levélformulát, az összes előfordulható kifejezéseket román és magyar nyelven megfelelő magyarázatokkal, továbbá számos mintát és egy kivonatos levelezési szótárt is tartalmaz. A 159 oldalas könyv minden iparosnak, kereskedőnek, mezőgazdának és tisztviselőnek nélkülözhetetlen. Ara 60 lej, kapható a Lepage könyvkereskedésében, Kolozsvár. Küldjön bélyegben 60 lejt Lepagenek, Cluj és Lepage a könyvet portómentesen küldi. De kérheti utánvételt is.

FILM KÖZLÖNY

A bécsi vig asszonyok

A berlini Superfilm A. G. filmje, rendezte Bolváry Géza, zenéje Stolz Róbertől. Bemutató a Central-moziban.

Ez az a film, amelynek a közönségsikerére bizonyosan számítani lehet. A nyolcvanas évek régi császárvárosának minden kedves romantikáját megeleveníti a vásznon a rendező avatott művészete és a turnürös vig hölgyek, a császárszakállas udvari tanácsosok, az évtizedeg bohémiajú miniszterek, a konfliktus és kóvasutak édesbús hangulatu jó világában valószínűleg felfrissül a mai hajszás napok nézőinek lelke... Igen, ez a film, amely abszolút szórakozást nyújt, amelynek a szűzségét mintha csak egy osztrák Mikszáth Kálmán aranyos derűje ragyogná be addig a pár óráig, amíg elmondja nekünk a bécsi udvari tanácsos és tiz neveletlen leányának modern Boccaccio-novelláját. Stolz Róbert zenéje altwieni csipke: finom motívumokkal ékes, szívhez szóló varázslat és van két dala (Das Lied von Vater és az Ich lieb nur Eine!), amelyet nem lehet elfelejteni...

A szereplőkről elég volna csak neveiket közölni, hogy a siker másik részét megmagyarázzuk. Willy Forst egy magántanítványt játszik, aki éppoly jó kávé, mint amilyen csapnivaló diplomata. Tehát: minden keléke megvan hozzá, hogy meghódítsa az ostromlott kávéslány Lee Parry szívét, dacára Halma-y Tibor intrikáinak, aki a filmben egy pompás ösdi kravátlis kellmert alak... Paul Hörbiger az udvari tanácsos szerepéből feledhetetlen élményt csinál és lehetetlen megtagadni szimpátiánkat O. Simának a női bokakért lelkesedő kultuszminiszterétől. A tanácsos tiz leánya tiz virágzó rózsza: látni kell őket! Arad mozilátogató közönsége meg lesz elégedve az aradi mozigazgatóság legújabb bemutatójával, amellyre minden valószínűség szerint rövidesen sor kerül.

A fehér barát

Universal-film, Richard Voss regénye után filmre rendezte Erich Waschneck, zenekísérettel ellátta M. Pflugmacher.

Voss világhírű regényének film-feldolgozásában Tirol természeti szépségeinek legalább is oly fontos szerepe van, mint a téma monumentalitásának. Az Emma grófi család fogadalmá az elsőszülött fiút mindig a császár, a másodszületett pedig az Isten szolgálatára ajánlja fel és ebbe bele kell törőnie a másodszületett Rochusnak is, akit a családi hagyomány végzettszerűen sodor el szülőföldje sziklás bérceiről, ahol addig oly gondtalanul örült virágzó ifjúságának és szerelmesének, Judithnak. A családi fogadalom erkölcsi parancsszavának a fiát szerető anyja önfeláldozással halála ad kényszerítő utmutatást és most a tiroli hegyvilág tipikus, fényben fürdő milieu-jéből, az egyszerű élet szinte patriarkális világából egyre súlyosabbá váló léptekkel halad át a cselekmény a hit mindenre felülmúló Örök Városába, ahova elrendelt sorsa a fiatal Rochust vezérli. A természet életének monumentális képei után feltáruhnak a pápai Róma monumentális épületei, a Vatikán külön világa, amelyben kinyílnak előttünk a kevesek által látott termek, ott állunk a Szent Péter-bazilika hatalmas hajójában, ahol a misztériumban ezek lelke keresi az Urat... E ritka érdekességű helyszíni felvételek között halad tovább a drámai cselekmény. Rochus megadja magát elrendelt sorsának, de lelkét még nem sikerült legyőznie. A fehér barát egyszerű kámzsája alatt a szív visszavágyik Tirol sas-látogatta bércei közé és a hegycsúcsok ragyogásánál hívogatóbb szépségű Judith után... Odahaza azonban sorsának és szerelmének végzetes fordulatai várják és shakespearai tragikum oldja meg a kettészakított lélek tragédiáját.

Ritka szépségű és erejű felvételek jellemzik ezt a filmet, amely megragadó művészettel állítja szembe egymással az örök hó hegyeknek és az örök hit városának monumentális világait. Egy árvíz drámai megelevenítése feledhetetlen élmény. A férfi-főszerepben Gustav

Lőrinczy Mózes kalandos utja a Dnyeszteren át a Cseka-börtönbe és vissza

A volt kolozsvári bankigazgató fantasztikus elbeszélése a vizsgálóbíró előtt — Rohanás a halál felé — A GPU. kezeiben — Rapaport csekavezér, aki mindent tud — Sortüz a Dnyeszter mindkét partján

Kolozsvárról jelentik: Általános érdeklődés kíséri a letartóztatott Lőrinczy Mózes volt bankigazgató kihallgatásáról kiszivárgó híreket. Magával a letartóztatottal, aki rongyosan, vászoncipőben érkezett meg öreinek kíséretében Kolozsvárra, nem lehet beszélni, amíg a vizsgálat befejezést nem nyer. Helyette azonban beszél a vizsgálóbíró által felvett jegyzőkönyv, amelyben Lőrinczy a következőképpen adja elő kalandos szökését:

— Öngyilkosságot akartam elkövetni, amikor a Hermannstädtnél elhelyezett betétkönyvet lelepleztek és a banknál kérdőre vontak. Ezért kénytelen voltam revolvert és mérget dr. Lengeltől. De nem volt bátorságom végezni magammal és akkor támadt bennem az az ötlet, hogy agyonlövöttem magam. Ha öngyilkosságot követek el, senki nem fizeti ki azt a balesetbiztosítást, amelyet szökésem előtt pár nappal kötöttem. Ha szökés közben agyonlövök, a biztosító intézet kifizeti az összeget... Elmentem tehát Sorocára. Itt előbb megszálltam, majd körülnéztem a városban. A Dnyeszter partján megtaláltam az alkalmas pontot a szökésre. Másnap odamentem, levélköttem, a nálam levő 3000 lejts alsónadrágomba kötöttem és uszni kezdtem a tulsó partra. Utánam köttem, a lövés nem talált. Usztam tovább, halkoltam, a parton segítséget hoztak... A második lövés azonban nem dördült el és én sértetlenül érkeztem a Dnyeszter tulsó partjára. Itt megálltam és gondolkodtam, mit tegyek. A tervem, hogy megölsem magam, nem sikerült. Elhagyottam, hogy visszausztam a román partra, hátha akkor mindkét oldalról lövöldözni fogna. Ezt azonban már nem valószínűsíthettem meg, mert egy orosz paraszt észrevett.

— Kénytelen voltam kímászni a vízből az orosz oldalon...

Lőrinczy fantasztikus öngyilkossági, vagy talán így: önmegöletési szándéka ilyen formában változott át tiltott határátlépéssé.

Kihallgatások

az orosz rendőrség fogságában

— Egy orosz paraszt vett észre, aki átadott a határőröknek — folytatta Lőrinczy — és ezzel megkezdődött három hónapos orosz fogságom. A határőrök a Sorocával szemben levő városkába, Jampoliba vittek át. Már amikor a paraszttal találkoztam, láttam, hogy kémet sejtetek bennem, iratok után kutattak nálam. Jampoliban azonban ki sem hallgattak, hanem átvittek a határrendőrség központi nyomozó hivatalába, Mogileff városába. Itt a rendőrség épületébe zártak be, ahol velem együtt még huszonhárom romániai embert őriztek. Szökevények, kommunisták, bűnözők... Hetekig őriztek itt és csak éppen a nevesebb és nacionalizmat vették fel. A hivatal vezetője tökéletesen beszélt románul. Rapaportnak hívják és a regáltól szökött át Oroszországba, ahol GPU-tiszviselő.

Három hét múlva Rapaport magához hívott és anélkül, hogy bármit is kérdezt volna tőlem, elmondta; hogy mit csináltam Romániában. Kezdve kolozsvári lakásom címétől bankigazgatói állásomig, beleértve az összes hamisításokat és bűncselekményeket, amelyeket elkövettem. A legtökéletesebben informálva volt. Rekonstruálnom kellett azt a levelet, amelyet a román parton hagytam. Emlékezetből bediktáltam a levelet. Rapaport azt mond-

ta, hogy nem voltam egészen pontos. Megmondta, hogy melyik szót felejtettem ki. Mindent tudott rólam...

Lőrinczy egészen megdöbbenett a pontos értesüléstől. Természetesen tudomására is adták akkor, hogy vissza fogják küldeni Romániába. Nem volt sem kám, sem pedig katonaszökevény...

— Visszavittek a börtönbe — folytatja — ahol türelmetlenül vártam, hogy mi lesz velem. A romániai foglyok között azért valahogy eltelt az idő... Nemrégiben újabb szökevény érkezett Mogileffbe. Egy szatmári fiatalember. Természetesen bemutatkoztunk.

— „Maga az a Lőrinczy? — kiáltott fel, amikor a nevetem meghallotta — hiszen magával tele vannak a lapok odahaza...”

Lőrinczy, az áldozat

— Érdeklődtem a szatmári fogolytól, hogy mi történt az én ügyemben. Ő mondta el nekem, hogy apósomat (György Győzöt) letartóztatták. Ez rendkívül elkésértett és akkor már nagyon szerettem volna hazajönni, hogy valószínűsítéssel tisztázzam a körülöttem szövődött misztériumot. És végre október 18-án teljesedett az óhajom. Mogileffből egy szakasz katona kísért a határra. A Dnyeszter partján a parancsnok sortüzező vezényelt. Ez bizonyára konvencionális jeladás, mert ekkor a tulsó partról is megjelent egy csoport katona és ott is eldördült a sortüz. Ekkor egy csomakon néhány román katona átjött a Dnyeszteren. Szabályos elismervény adtak rólam és a három ezer lejről amit nálam találtak, így kerültem vissza Sorocába, ahol a rendőrségi fogdába zártak. Ott voltam tizenkét napig.

Megállapításra szorul még az a körülmény, hogy miért tartották Lőrinczyt október 18-tól november 1-ig Sorocában. Érdekes megemlíteni, hogy Lőrinczy még mindig áldozatnak tünteti fel magát és kijelenti, hogy mások kényszerítették a tranzakciókba, akik azután eltulajdonították ezeket az összegeket. Valószínűsítéssel azokra utal, akiknek címére szökéskor levelet hagyott. Nem érdektelen Lőrinczy naivitása sem, amit például üzleti ügyekben tanusít. Jellemző naivitására, hogy amikor oroszországi tapasztalatairól beszélt, kijelentette, hogy Románia tönkre tudná tenni Oroszországot még pedig úgy, hogy összevásárolná az összes árukat, amik Oroszország kínál és aztán felégetné azokat az országban. Amikor azt kérdezték tőle, hogy mi célt szolgálhat ezzel, azt felelte, hogy ezzel megsemmisíthetnék az orosz árukészleteket.

Szenzációs események várhatók

A vizsgálóbíró előadásából már nem nagyon nehéz megállapítani a Lőrinczy-vizsgálat kialakulójában levő kontúrjait. Rövidesen kimennek az idézők azokhoz, akiknek Lőrinczy levelet hagyott hátra, hogy pontról-pontra állapítsák meg az összegek hovaforrását, amelyeket Lőrinczy ördögös könyvelési és betétkönyvi hamisításokkal szerzett és amelyek a tízmilliót is meghaladják. Amikor majd ezek a kihallgatások megkezdődnek és a Lőrinczy-ügy kibontakozásával várható sok szenzációs ígérő események is bekövetkeznek, lehet majd tiszta képet adni arról, hogy tulajdonképpen mi is történt másfél év alatt abban a laboratóriumban, amelyet Lőrinczy az Autogiobnál berendezett és aholonon homályos tranzakcióit irányította.

Fröhlich intuitív művészi eszközökkel ad egyszerűségében is megragadó életet Rochus alakjának. Partnernője, Charlotte Susa tipikus tiroli szépség: szerelmében tiszta, tragikus sorsfordulatában önfeláldozó Judithja harmónikus, az író elképzeléseit százszázalékosan fedő alakítás. A sajátos népi motívumok, a tiroli lakodalom speciális érdekességei, a tiroli élet tarkabarka milieu-jében azok is megtalálják él-

vezetüket, akik értékelni tudják az etnografikus szépségeket. Meg kell említenünk itt Lucy Englich egészséges humorral telt epizódfiguráját. A film egységes művészi hatásához Fritz Alberti, Hermine Steller és Friedrich Kaisler járulnak hozzá. A rendkívüli élményeket nyújtó filmet a „Bécsi vig asszonyok” után mutatja be Aradon a város moziligazgatósága. (—)

Harry Liedtke az aradi színház öltözőjében intim dolgokat mesél

A világ legoptimistább embere háromszor nősült, szereti a zenét és verseket ír — A magyar filmhirességekről, akik Berlinben élnek — Rudolf Klein-Rogge nagy szerepei — Max Landa semmit sem titkol életéből, még a korát sem — Nagyszerű előadás az aradi színházban

Premierplan az Aradra érkezett filmszínészekről

Harry Liedtke előlépett a film mesevilágából: megérkezett társulatával Aradra. Az elkénveztetett filmkedvenc, a filmvászon örökké mosolygó fejedelme testet öltött és eljött, hogy személyesen, közvetlenül szóljon a színpadról aradi közönségéhez. A déli 1 óra 2 perckor befutó nagyváradi személyvonat egyik másodosztályú kocsihoz hozta ma Aradra Harry Liedtke-t és turné-társulatát. Rengeteg színes cédulákkal beragasztott bőrönddel, taxiautókon vonultak be az érdekes vendégek. A Fehér Kereszt kapuja előtt nagy tömeg gyűlt össze egy pillanat alatt. Persze nagyrészt fiatal lányok, asszonyok, sőt öreg nénikék is, akik mind kátni akarták az eleven, igazi, husból és vérből való Harry Liedtke-t!

Az aradi színház folyosóin rég elhunyt Hamletok szellemi kísértének... Ma este nagyon megbolygatta nyugalmaikat az idegen világból jött szellemek betolakodása... Hogy mertek testet öltetni? És még hozzá árnyékalakokhoz nem méltó jókedvvel és hangoskodással vonultak be a reális világba!

Az árnyalak meglepvenedik

Harry Liedtke öltözőjéből éneklet hallatszik ki a folyosóra. A művész skálázik. Mintha csak kamaraénekes lenne. (Tudni kell, hogy Harry Liedtke imádja a zenét és naponta órák hosszat zongorázik — ha van ideje rá!) Egyébként ő a világ legudvariasabb, legközvetlenebb embere! Miközben elmeséli, ami éppen eszébe jut, állandóan mosolyog, hunyorog a szemével és jellegzetes vállrándításaival kíséri „szóknoklatait”. Mintha csak a sötét nézőtérben ülne az ember, vagy a filmstúdióban... Az az érzésem, hogy valahol elrejtett filmvevőgép van és minden percben kigyulhatnak a Jupiter-lámpák.

— Csak ne sablonos kérdéseket — kezdti és összeteszi kezeit.

— Miért jött balkáni turnéra? — kérdezem.

Premierplan: Harry Liedtke nyílt tekintetű, elkomorodott arca. A haja őszes, de a szemei fiatalos, energikus fűzben ragyognak, hódító mosolya sem fakult el még.

Liedtke: — Természetesen azért, hogy személyesen bemutatkozhassam a tömegeknek, melyek ensem eddig csak a filmről ismertek!

En: Mi van a költészettel? Ön költeményeiről is híres.

Liedtke: (Premierplan, csodálkozó, durcás grimasz, az előtte heverő ceruzám hegyével megvakarja az orrát. Hányvszor láttam ezt a jelenetet? — Hát ezt is tudja? Sok mindent csinálok én, amihez nem értek! — mondja tréfásan. — Mindenbe belefogok, de csak akkor, a mikor jön, amikor kedvem van hozzá.)

Azután beszél a feleségéről. A harmadikról. A neve Crista Thordy, mindenütt elkíséri turnéjára. Diplomás doktornő, festőnő, volt filmszínésznő, stb. Pedig nagyon fiatal még. Előző felesége Käthe Dorsch volt, a rémet színpadok egyik legnevesebb sztária. És azelőtt? Arra már nem emlékszik. Különben nagy fia is van. Hogy milyen idős? Na... azt igazán nem árulhatja el. Elég lesz a bakfissziveknek egy feleség, mint kísérőnő...

En: Valamit a berlini magyarokról, akik híresek lettek külföldön.

Liedtke: — Igen. A Verebes. (Az „s” bétűt olyan elragadóan sziszegli, de azért a Verebes Ernő nevét megtanulta.) Kedves partnerem, pártfogoltam is, együtt léptünk fel több filmben, amíg azután beérkezett. Vannak még: Tibor von Halmai, a „Puffy”, a „Zöke zakáll”. (Ez Szöke Szakáll akar lenni.) Ezek ismert nevek Berlinben is.

En: — Valami érdekes életrajzi epizódot...

Liedtke: — Már mindent tudnak rólam. Mindent elmondtam. Azután ismernek a filmekről is, azt hiszem, nem fogja csalódás érni azokat, akik színpadon látnak. Nagyon szeretem a színpadot, az az én igazi elemem, tudja, a személyes varázs...

Igen. Hát ez Harry Liedtke. Tagadhatatlan, hogy szeretetreméltó az ő hamisítatlan mosolyával. Ő képviseli a lassan haladó optimizmust a mai borongós, besavanyodott világban.

Rudolf Klein-Rogge lila házikabátban, kipihtent arccal (előadás előtt szokott egy kicsit szundítani, mert ebéd után nem volna ajánlatos — hízal...) nagyon udvariasan, előzékenyen fogad. A maszkirozás legnagyobb művésze a tükör előtt ül. Ma igazi arcával játszik, maszk nélkül, de azért ideális szerepet.

— Parancsol egy cigarettát? — kérdi barátságosan. Az életben egy elegáns, gavallér világi Rudolf Klein-Rogge: a filmek démonikus karakterszínésze.

— Mit akar tudni rólam? Kérdezzen, én válaszolok! — kezdi. Nagy kék szemei állandóan mosolyognak s szokásból percnként végigsimít sűrű, vörösszőke hajján. Hiába keresem a Metropolis, Volga-Volga, Dr. Mabuse, Tarakanowa sötét intrikusát, a világ legbarátságosabb embere felel kérdéseimre:

— Mióta szerepel színpadon és filmen?

— Huszonkét éve vagyok színész... — sugja diszkrétén. — El ne árulja! A filmhez 11 esztendővel ezelőtt kerültem. Igazán csak a pénz vitt először a filmhez. Azután megszerettem. Attila volt a kedvenc szerepem, a „Nebelungen”-ben, azóta sem kaptam annyira karakteremhez illő szerepet. Budapesten is filmmeztem s így három hétig tartózkodtam a magyar fővárosban.

Egy ragyogó szöke asszony — a szerelem

— Kit tart a legnagyobb szerzőnek?

— Bernhard Shawot. Legutóbb többször játszottam egymásután a Pygmaliont... Azután a klasszikusok... A berlini Lessing Theater színpadán rengeteg klasszikus karaktert alakítottam... több mint husz éven keresztül!

— Még egy indiszkrét kérdést. Szerelmem?

— Nézzen ide! — mondja lemondó mosollyal és kivesz a tárcájából néhány fényképet... Ragyogó, szöke asszony, azonnal ráismerek: Mary Johnson, a légiiesen karcsú filmszínésznő Rudolf Klein-Rogge felesége... Visszavonult és gyermekeinek él. Bizony egy

nagyon szöke kislány, lehet 9 éves és egy 14 éves édes kislány mosolyognak a képről reám... Ez hát a nagy karakterszínész végcélja, a családjának élni.

Max Landa: (Csendes, halkszavú, nagyon szerény ember, igazi művész. Legérdekesebb rajta a sötét karikák a szeme alatt.)

— Mióta játszik színpadon és filmen? — kérdezem.

— Hát nem mindegy az, hogy harminc éve, vagy huszonöt? — kérdez vissza válasz helyett. Majd folytatja: — Tizenkilenc éves voltam, amikor kezdtem... Elárulom, hogy hány éves vagyok: pontosan 1880. április 24-én születtem. Bécsben érettségiztem, azután a színpadhoz kerültem. A berlini Deutsches Theaterben arattam első emlékezetes sikereimet. A filmhez 1913-ban kerültem.

— Kit tart a legnagyobb színésznek, színésznőnek?

— Werner Krausst és Käthe Dorschot. Ne kérdezze meg, hogy ki a legnagyobb színpadi szerző, mert igazán mindegy, hogy Shakespeart mondok, vagy mást.

Max Landa fáradtnak látszik, nagyon komoly, el nem mosolyodna a világért sem. Elmenté Harry Liedtke-t, az optimizmus megtestesülésének.

A színházi előadás

A színház nézőtere megtelt közönséggel, lelkesült arcok, csillogó szemek, várakozásteli hangulat, míg végre a függöny szétlibbent és megkezdődött az előadás. Harry Liedtke és társulata hamisítatlan fővárosi levegőt és mindvégig lebilincselő előadásmenetet hozott az aradi színpadra. A párbeszéd, Wilde Oszkár türelmes gondolatkoncentrációt igénylő dialógusai, az eleven rendezői intencióval beállított jelenetek csillogó szellemességgel peregtek a modern beállításban.

Amikor Harry Liedtke megjelent a színpadon, hatalmas tapsorkán tört ki és midőn már kissé elcsendesült, Liedtke megszólalt. Most zudult csak fel igazán a viharos ünneplés, amely Harry Liedtke-t, a filmkedvencnek szült, Harry Liedtke minden mozdulata, gesztusa, apró grimaszai, durcás szemforgatása és deris mosolya ugyanaz, mint a filmen.

Rudolf Klein-Rogge a címszerepben filmkarakterétől egészen eltérő figurát alakított. Chiltern lord szentimentalizmus felé hajló, szerelmes férj-alakját hatásosan és egyszerű eszközökkel formálta meg. Gyönyörű, tiszta kiejtése nagy tetszésre talált. Max Landa lord Cawersham impozáns alakját főlényes művészi kvalitásaival, férfias eleganciával adta. Külön nyíltzini tapsot provokált ki Elisabeth Markus. Traute Carlsen intrikus lady Chevelyje is sikeres alakítás volt s a többiek: Eva West, Ericka Dernburg, Ernst Piitschan és Ernst Schlott nagyszerűen illeszkedtek bele a kiváló együttesbe. A közönség kitűnően szórakozott és lelkesen ünnepelte nemcsak Harry Liedtke-t, hanem Rogget, Landát és az egész fővárosi nivóju együttest. Sajnos, Aradon nem minden nap látunk ilyen vigjátékelőadást.

Csányi Piroška.

Feloldották az aradi adóhivatali kifizetések letiltását

Ma már fizetési rendelkezés érkezett a pénzügyigazgatósághoz — A nyugdíjak továbbfizetését megkezdik, amint a rendelet leérkezik Aradra

Általános feltűnést keltett az a miniszteri távirati rendelkezés, amelyről elsőnek az Aradi Közlöny számolt be s amely megtiltotta a pénzügyigazgatóságnak, hogy bármilyen kifizetéseket teljesítsen az adók címén befizetett összegekből. A rendelet vonatkozott úgy a nyugdíjakra, mint a tisztviselők fizetésére, amelyeket a pénzügyigazgatóság addig nem folvósíthat, amíg a miniszterium tiltó rendelkezését fel nem oldja.

A távirati rendelkezés érthető megdöbbenést okozott nemcsak a nyugdíjasok, hanem a tisztviselők körében is. A tisztviselők ugyanis az illetményeket nem elsején, hanem minden hó 20-án kapják s mivel a miniszterium minden fizetést letiltott, valószínűnek látszott az, hogy a letiltás következtében fizetéseikhez sem jutnak hozzá a rendes időben.

A pénzügyminiszterium ma leérkezett utasításával azonban eloszlatta ezt az aggodalmat és a szigorú felfüggesztés ugylátszik csak átmeneti jelleggel bírt. Az utasítás, amelyet most küldtek le Bucurestiből, fizetési meghagyást jelent, amelyet minden valószínűség szerint nyomom követ a rendelkezés, amely a napi bevételek 40 százalékát a pénzügyigazgatóság rendelkezésére bocsátja. Ennek az alapján a bevételeknek hatvan százalékát kell beszállítani a Banca Nationala aradi fiókjához, míg a fennmaradó összegből fizethetők a nyugdíjak, fizetések és egyéb kiadások.

Ezt a rendeletet legkésőbb péntekre várják a pénzügyigazgatóságnál s így megvan a remény arra, hogy a szigorú tiltó miniszteri rendelet feloldásával megkezdődik Aradon a nyugdíjak további fizetése.

Százezer lej miatt pereltek egy gyilkost az aradi törvényszéknél

Különös földvásárlás — A százezer lej visszafizetése előtt gyilkosságért letartóztatták — A gyanús igazoló tanúk — Az eskü letétele előtt új tanúk kihallgatását rendelle el a törvényszék

Különös ügy került az aradi törvényszék elé, amelyet *Russu Alexa* pécskai asszony indított *Cheveresan Flora* ellen, aki jelenleg gyilkosság miatt jogerős büntetését tölti ki.

Cheveresan Flora egy októberi estén egyik barátjával megbeszélte, hogy közösen elteszik a láb alól vagyonos apját. Meglesték, amíg az idősebb ember lefeküdt, azután behatoltak szobájába, ahol a *fiú fejszecsapásokat mért az öreg fejére, míg társa az alatt fojtogatta a szerencsétlen embert*. A törvényszéki tárgyaláson a gyilkosságot beismerték a vádlottak, amely október 10-én játszódott le.

Russu Alexa keresetében előadta, hogy október 8-ikán, tehát két nappal a gyilkosság előtt átadott százezer lejt *Cheveresan Florának* azzal a megbízatással, hogy Arad határában vásároljon számára földet. A kiválasztott terület azonban nem tetszett meg neki s ezért visszaképt a vételtől.

A százezer lej *Cheveresan Floránál* maradt s mielőtt még ideje lett volna visszakérni, a fiatalember elkövette a gyilkosságot, amelyért

letartóztatták. Állításának bizonyítására megnevezett három tanut, akik állítólag látták, amikor ő a pénzt *Cheveresan Florának* átadta.

A tanúk közül kettő pécskai, míg egyik csermői lakos, akik közül a csermői, különös vallomást tett a bíróság előtt. Elmondotta, hogy az egyik aradi vendéglőben volt, amikor odajött hozzá egy asszony, aki családai viszonyai után érdeklődött, megkérdezte, hol lakik, jött-e már Pécskán s azután eltávozott az asztaltól. Az egész ügyről mást nem tud mondani.

A másik két tanu már igazolta, hogy kocsival mentek a földeket megnézni Arad határába s az asszony előttük mondotta, hogy *Cheveresan* ne adjon többet százezer lejnél, mint amennyit vásárlás céljaira kapott.

Mivel a védelem képviselője olyértelmi előterjesztést tett, hogy a tanúk esküvétele előtt igazolni kívánja, hogy az összeg átadása nem történt meg, a törvényszék a bejelentett tanúk kihallgatására újabb tárgyalási napot tűzött ki.

* Az operette-együttes bemutatkozása. Szombaton este a „Marica grófnő”-ben mutatkozik be az aradi társulat operette-együttese. Zöldhelyi Annának, a kiváló tehetségű primadonnának és László Andor bonvivánnak legjobb szerepe a Marica grófnő. Major Kató a szubrettszerepben kiválóan illeszkedik az együttesbe. A közkedvelt Felhő Ervin és a társulat szimpatikus buffokomikusa, Stoll Béla is bemutatkozik ez alkalommal. Jegyek elővételben már kaphatók a színház pénztárában.

Izgalmas harc után elfogták Kőszegi Istvánt, a betörőkirályt

Győről jelentik: A hírcsapatok egyik gazdatisztje ma egy véletlenből kifolyólag elfogta Kőszegi István betörőkirályt, aki harmincnél többször szökött meg az igazságszolgáltatás kezéből és akire már eddig negyven évi büntetést róttak ki. Legutóbb Németországból szökött meg, ahonnan Székesfehérvárra, innen pedig Győrre ment. Ma a hírcsapat közelében gyalog ment a vasuti vonal mentén, fegyverruhában. Utközben két vasutas igazoltatta, akiket azonban leütött és tovább ment. Ekkor látta meg a gazdatiszt, aki egy társasággal arra felé közeledett. A gazdatiszt rálőtt és ekkor Kőszegi szaladni kezdett, majd pedig egy villanyoszlop mögé bujva, várta meg a történéseket. A társaság a gazdatiszt vezetésével rárontott és sikerült is ártalmatlanná tennie. Kőszegit átadták az ügyészségnek.

Színház — Irodalom — Művészet

Conrad Veidt Aradon

Nagy érdeklődés a világhírű filmszínész előadásáért.

Egész Aradon nagy az érdeklődés Conrad Veidt szombati esti vendéjátéka iránt, ami kétségtelenül az idei szezon legkimagaslóbb művészi eseménye lesz. A mozi rajongói, akik esztendő óta csodálják ezt a nagy filmszínészt, sietnek jegyet biztosítani maguknak, mert mindenki látni akarja az életben Conrad Veidtot, a német film és színpad büszkeségét. De más szempontból is eseménynek számít a szombati kulturális est. Conrad Veidt-tel együtt Alfred Savoir, a francia színműirodalom legnagyobb alakja is megszólal, akinek rendkívül érdekes és lebilincselő „Er” című darabját választotta a nagy művész, ragyogó képességeinek csillogtatására.

Conrad Veidt csak egy napot játszik Aradon, mert néhány nap múlva Berlinben kell lennie, hogy megkezdje új filmjének a felvételeit és így nem tehetett eleget a minden oldalról megnyilvánuló óhajnak, hogy még egy nappal megtoldja aradi vendégszereplését. Ajánlatos tehát jegyekről már előre gondoskodni, amelyek Sándor Ferenc könyvkereskedésében elővételben kaphatók. A Kulturpalota nagyterme futva lesz Conrad Veidt vendéjátékán.

* A színház heti műsora. Csütörtökön, november 5-én este 8 és fél órakor: Tábori Emil budapesti „Kiskomédia” társulatának vendéjátéka. Sebő Miklós felléptével. Bérletszünetben, rendes helyárral. Sorozatszám: 17. — Pénteken, nov. 6-án este 8 és fél órakor: Tábori Emil „Kiskomédia” vendégtársulatának bucsujátéka. Teljesen új műsorrall. Bérletszünetben, rendes helyárral. Sorozatszám: 18. Szombaton, nov. 7-én délután 4 órakor: Gyermekek előadása. Nagyon olcsó műhelyárral: „A csizmas kandur”. Látványos, énekes táncos gyermekoperette. — Szorozatszám 19. — Este fél 9-kor: Marica grófnő. (Az operette-együttes bemutatkozása). Zöldhelyi Anna, Major Kató, László Andor, Felhő Ervin felléptével. Bérlet 4 számú A. Sorozatszám 20. — Vasárnap, november 8-án délután 5 órakor: Tomny és Társa, operette-repriz. (Mérésékelt délutáni helyárral). Sorozatszám 21. — Este 8 és fél órakor: Lámpaláz. Operette-újdonosság, először. Az utóbbi évtized legmulatságosabb, legragyogóbb operettje. Az európai operettszínpadok legnagyobb sikerű szenzációja. A legmodernebb táncattrakciók. A legbrilliansabb zene, a legmulatságosabb szöveg, pazar kiállítás. Zöldhelyi Anna, Major Kató, László Andor, Jávor Alfréd, Stoll Béla, Felhő Ervin, Borsi Margit, Marton József felléptével. Rendes helyárral. Bérlet 5 számú A. Sorozatszám 22.

Nagy Géza művészi

fényképezete Arad, Bulev. Reg. Maria S. Olcsó árak!

* Janovics dr. kérése a város vezetőségéhez. Janovics Jenő dr., az aradi magyar színház igazgatója azzal a kéréssel fordult a város vezetőségéhez, hogy tegye lehetővé az interimár-bizottság számára a vasárnapi napokon a hármas előadások tartását. Az interimár-bizottság mai ülésén tárgyalta az aradi magyar színház igazgató kérését, amelyben úgy határozott, hogy miniszteri rendelkezésről lévén szó, a város a kultuszminisztériumnál fog intervenálni a kérés kedvező elintézése érdekében.

Tábori Emil és Sebő Miklós Aradon

A könnyekig kacagató est érdekes műsora

Ma, csütörtökön este zsufolt ház fogja ünnepegni a színházban a budapesti Kis Komédia bohózatgyűjtését Tábori Emillel és Sebő Miklóssal az élén. Nagy érdeklődés előzte meg a budapesti Kis Komédia teljes társulatának vendéjátékát, amely ma csütörtökön és holnap, pénteken este 8 és fél órakor lesz a színházban.

Minden kommentárnál ekesebben beszél a nagyszerű műsor, melyet a társulat romániai turnéja részére összeállított. Az első három óras könnyekig nevetető műsor a következő: 1. Vidos Jenő konferál. 2. Bánhidai Ilona: Dalok, táncok. 3. Táncos Tar Veronika, az Arany

János Társaság pályázatán díjat nyert egyfelvonásos játék. Irta és rendezte: Tábori Emil. 4. Sebő Miklós: A legújabb budapesti slágerek. 5. Kovács Anni: Budapesti színésznők arcképcsarnoka. 6. A. B. C., a félreértések komédiája 3 felvonásban. Irta és rendezte Tábori Emil. 7. Vidos Jenő: Kuplák, paródiák, futurista versek és egyéb cigánykodások. 8. Sebő Miklós: Újabb slágerek. 9. Az új asszisztens. Irta és rendezte és a főszerepet játsza Tábori Emil.

Váltsa tehát meg idejében a jegyét, ha felejthetetlen estét akar magának szerezni. A második műsor teljesen új. Rendes helyáru jegyek a színház pénztárában kaphatók.

Bizonyítványhamisítás vádja egy aradi iskolaigazgató ellen

A sziguranca deklatív három osztály helyett hat osztály elvégzéséről kapott bizonyítványt — Vád alá helyezték az igazgatót is.

A temesvári törvényszék ma tárgyalta Sasu György temesvári rendőrtisztviselő ügyét, aki okirathamisítás vádjával terheltlenült a vádlottak padján. A vád szerint hét évvel ezelőtt, amikor a sziguranca szolgálatába lépett, csak hamis iskolai bizonyítvánnyal sikerült az állam szolgálatába kerülnie. A feljelentést ellene felettese, Bugariu György alkomszárus tette, aki annak idején elutazott Miklakára és az ottani elemi iskola irattárában kikereste a megfelelő évből való törzskönyvet és megállapította, hogy Sasu az 1904—905-iki iskolaévben, amelyben a bizonyítvány szerint a hatodik osztályt látogatta, még csak a harmadikba volt beiratva és abból is kimaradt évközben. A hamisítás oly módon történt, hogy a római hármas két szárát alul összehúzták és így abból hatost csináltak. Ennek kiderítése után Bugariu feljelentést tett Sasu ellen az ügyészségen.

Kihallgatása alkalmával Sasu kijelentette, hogy az okirathamisításról semmit sem tud. Szerinte postán kért kivonatokat a miklakai elemi iskolától, amelyeknek akkori igazgatója megküldte az iskolai bizonyítványt, amelyen ő nem változtatott semmit. A bíróság kihallgatta a volt miklakai iskolaigazgatót is, aki a következőket jelentette ki:

— Akkoriban több osztályt is lehetett ugyan, ha jó tanuló volt valaki és magánaton elvégezte egy év alatt több osztály anyagát. Most ez már nem lehetséges.

A bizonyítási eljárás befejezése után Buzoianu Sándor ügyész nemcsak Sasu ellen tartotta fenn a vádat, hanem kiterjesztette azt a volt iskolaigazgatóra is, mindkettő megbüntetését kérve.

A bíróság az ítélet kihirdetését elhalasztotta.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Bonyodalmak a német-román kereskedelmi szerződés körül

Csehszlovákia megtagadta hozzájárulását — A meghatározott időre nem léphet életbe a szerződés

Politikai és gazdasági körökben általános meglepetést váltott ki Csehszlovákiának az a magatartása, amely szerint csak akkor hajlandó hozzájárulni a német-román preferenciális szerződés megkötéséhez, ha Németország neki is ugyanazokat a kedvezményeket biztosítja. A kereskedelmi szerződés, amelynek november 15-én kellett volna életbelépnie, tízezer lejes vagonkénti kedvezményt biztosít a román árpnak és kukoricának. A cseh kormány közbelépése miatt most a szerződés életbelépítése haladékot szenved, ami nagy károkat okoz Romániának.

Csehszlovákia kérelmét Németország visszautasította, még pedig azért, mert a német-román kereskedelmi szerződés aláírásánál Németország azt tartotta szem előtt, hogy csak a kimondottan mezőgazdasági alapokon nyugvó kelet-európai országoknak, mint Jugoszláviá-

nak, Romániának és Magyarországnak biztosít hasonló kedvezményeket. Arra való tekintettel, pedig, hogy Csehszlovákia nem agrár, hanem ipari állam, Németország nem hajlandó preferenciális elbánásban részesíteni.

Jóértesült helyről nyert információink szerint Emandl prágai román követ, valamint Koch német követ interveniált a cseh kormány-nál, hogy változtassa meg álláspontját. Hivatalos körökben optimista hangulat uralkodik és remélik, hogy az átnyújtott jegyzéknek eredménye lesz. Most már általában az a vélemény, hogyha a kereskedelmi szerződés nem léphet életbe november 15-én, legalább december elsején kellene életbelépnie. Németország el van határozva arra, hogyha Csehszlovákia hozzájárulását megkapja, úgy haladéktalanul életbelépteti a német-román kereskedelmi szerződést, akár megérkezik Argentína és a szovjet hozzájárulása, akár nem.

A Nagyváradi Takarékpénztár beszüntette fizetéseit

A pénztézet kapui ma zárva maradtak — A bank a kényszeregyezséget kért Kolozsvári Takarékné körébe tartozott — A betétesek rohama ingatta meg a pénztézetet

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaságnak a napokban benyújtott kényszeregyezségi kérelme újabb megpróbáltatás elé állította az erdélyi gazdasági életet. A Kolozsvári Hitelbanknak, amely a Pesti Hazai Takarékpénztár érdekeltsége volt, mint fiók, érdekkörébe tartozott a Nagyváradi Takarékpénztár is. A Kolozsvári Takarékné kényszeregyezségenél következtében tegnap zárva maradtak a Nagyváradi Takarékpénztár kapui is. A forgalmi termet bezárták és csak oldalt, egy kis szoba ajtaján diszelgett egy tábla: „Váltórendezés”. Az egykor szinte leghatalmasabb, 80 éves Nagyváradi Takarékpénztár két év óta a Kolozsvári Takarékpénztár fiókja. A kényszeregyezség bejelentése után hivatalos értesítés jött a Nagyváradi Takarékpénztárhoz, hogy a kényszeregyezség elfogadásáig szüntessék be a takarékbetétek kifizetését.

Az intézet azért jutott váratlanul ilyen kínos helyzetbe, mert a betétesek nyugtalanodni kezdtek és Budapestről, ahol a Hazai

Bankkal áll szoros érdekközösségben a kolozsvári bank, a magyarországi devizakorlátozások miatt nem jöhetett átutalás. A hatszáz millió betétből már visszafizetett az intézet kétszáz milliót, de ez kevésnek bizonyult és végre is a bank vezetősége elhatározta, hogy kényszeregyezséget kér. A kényszeregyezség, vagyis jobban mondva a hirtelen előállott súlyos helyzet váratlanul érte magát a bank igazgatóságát is és éppen ezért a bankban csak most dolgoznak a státus összeállításán. A Nagyváradi Takarékpénztár Kolozsvárról jövő további intézkedésig zárva marad.

A banknál érdekelték között elsősorban a magyar kisebbségi egyházakat érinti súlyosan a kényszeregyezség. Ugy a református, mint részben a katolikus státus ezen a pénztézetben keresztül bonyolították le az egyházak és az iskolák fenntartására szükséges tranzakciókat. Éppen ezért ez a kényszeregyezség a magyar kisebbségi élet szempontjából tekinthető az utóbbi évek egyik legszomorúbb pénzügyi eseményének.

= Megindult a vizsgálat egy csődbe jutott bank ügyében. Aradon két és fél millió lej alaptőkével alakult meg a „Banca Comerciilor si Industriilor Romani” kis bank, amely néhány hónappal ezelőtt fizetéképtelen lett. A szokásos bűnügyi vizsgálat lefolytatását Ludosan Miklós vizsgálóbíró vezeti, aki a mai nap folyamán kezdte meg az ügyre vonatkozó tanúkihallgatásokat.

= Készül az új áramvezeték Aradon, Aradváros vezetősége által kiküldött technikai bizottság tagjai ma délután értekezletet tartottak az aradi villanyüzem telephén. Az értekezlet részletesen megvitatta az új villanyvezeték felállításának költségvetési tervét, amelyet a péntek délutáni interimár-bizottsági ülésen fognak a város vezetősége elé terjeszteni.

= Kijavítják az aradmegyei rozoga fahidakat. Az aradmegyei prefektúrán a közeli napokban számos fontosabb árlejtésre készülnek. Így november hó 13-án kerül árlejtésre a 10. számú megyei fahidnak a javítási munkája, amely a Mocrea—Chier—Tarnova—Agris közötti megyei utvonalon fekszik. Ugyancsak kijavítják a Seleus—Cermeiu—Talpas községek közötti fahidat is. November 13-án kerül árlejtés alá a 147. számú megyei fahid javítási munkája, amely a Micalaca—Halmagyacsucs közötti utvonalon fekszik. Amíg a 10. számú hid javítására 55.000 lejt irányoztak elő, a 147-es javítására 28.000 lejt szántak.

Csődtömegeladás.

Az aradi törvényszék mint csődbírószágtól nyert felhatalmazás alapján

NEULÄNDER, KOHN és FIA

fűszeráru nagykereskedő cég

csődtömegét

együtömegben eladom.

Érdeklődőknek irodámban adok felvilágosítást.

Dr. Kilényi Zoltán ügyvéd,

csődtömeggondnok

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 15., II. em.

Megmarad a prémium-rendszer

Ionescu-Sisesti nyilatkozata Pacuraru Brutus aradi iparkamarai főtitkárnak.

Az aradi gabonaexportőrök körében általános feltűnést keltett és ugyanakkor nagy riadalmat váltott ki az a hír, amely bucuresti-i híradás alapján jelent meg a mai lapokban és amely szerint a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy megszüntesse a gabonaprémiumok rendszerét. Ma délelőtt Pacuraru Brutus iparkamarai főtitkár ebben az ügyben negyedórás telefonbeszélgetést folytatott Ionescu-Sisesti földművelésügyi miniszterrel, aki megcáfolta ezeket a híreket és felhatalmazta a főtitkárt is, hogy a legkategorikusabban cáfolja meg azokat.

A minisztérium épp ellenkezőleg, a legrövidebb időn belül rendezni akarja a prémiumkérdést, amennyiben a hátralékos prémiumokat rövidesen ki akarják fizetni. Pacuraru főtitkár beszélt az export-prémiumosztály vezetőjével is, aki kijelentette, hogy legkésőbb tízennégy napon belül megkezdődnek a kiüzetések és mindenki megkapja járandóságát.

Ionescu-Sisesti kijelentette egyben, hogy az eddigi tervektől eltérően csütörtökön nem jöhet Aradra és ha közben akadályok nem állanak be, akkor a jövő hét elején, hétfőn, vagy kedden Aradra érkeznek.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVAN

felel.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget
A Magyarországra irányuló román tűzifaexportőrök szindikátusa, Oradea.

Hirdetmény

Közhírré tesszük, hogy a tűzifa szállítmányok és a fűrészáru-szállítmányok exportjára, amely Magyarország felé történik és amelyeknek mennyiségét az a kereskedelmi szerződés határozza meg, amely Románia és Magyarország között létrejött, egy szindikátus alakult. A szindikátus neve: A Magyarországra Irányuló Román Tűzifaexportőrök Szindikátusa és székhelye Oradea-Mare.

A Romániából Magyarország felé irányított tűzifa-szállítmányok a továbbiakban csupán azon engedélyek alapján lehetséges, amelyeket az új szindikátus bocsájt ki.

A szindikátusba beléphet bárki, aki eleget tesz az alapszabályokban lefektetett feltételeknek.

A beiratkozások feltételei, amelyeket máskülönbben a Monitorul Oficial tett közzé, megismerhetők közelebről a Szindikátus igazgatóságánál Oradeán.

Oradea, 1931. november hó 1-én.

A Szindikátus Igazgatósága.

Nyilatkozat.

Hivatkozással a napokban több aradi lapban megjelent újságközleményre, ezenel ki e lentem, hogy nem vagyok azonos Móricz József cukorka-árussal, akit gazdasággal való, letartóztattak.

Móricz György
cukrász.

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy imádva szeretett

Gézánk

megszünt szenvedni.

A gyászoló:

Silberer-család.

Apróhirdetések

LEVELEZÉS.

Cirkot és cirokmagot minden mennyiségben **vásárolok**

ELEK GYÖRGY seprőgyár
Budapest, VI., Kartács-ucca 22.
Távíratcím: ELEKBESÉN.
Telefonszám: Budapest 921-12.

ALKALMAZÁS.

SZOPTATOSDADA ajánkozik, v. Magyar-u. 9., Lakatos, 3708

KERESTETIK egy jól főzitudó mindenes azonnali belépésre. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3709

LAKÁS.

KIADÓ 3 szobás, fürdőszobás, déli fekvésű és egy 1 szobás lakás mellékhelyiségekkel, v. Deák Ferenc-ucca 10. 3714

KÉT elegánsan bútorozott szoba, fürdőszoba használattal, azonnal kiadó. Str. Cosbuc 1. sz. (Weaselényi-ucca), I. em. 3716

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrásy-tér 19., a hármes emé. 200

KETSZOBA, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

EGYSZOBÁS, konyhás lakás 10tőren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

Kiadók következők:

2 szoba, konyha, 1 szoba, konyha, 1 műhely cipésznek, szabónak a.kalmas, 1 garázs, 1 raktárhelyiség, volt Kossuth-ucca 12

Februárra

keresünk háromszobás lakást a belvárosban. 3713

Cím; Bulev. Carol 40., I. emelet.

VÉTEL ÉS ELADÁS.

FOTELEKET, egy ovális kis salonszalt, íróasztalt, jó állapotban levőket megvételre keresek. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójába kérek leadni. 250

Ruhák, kabátok festése és vegytisztítása új gépekkel a legmodernebb eljárás legszorobban a leggyorsabban **Hoszpodár-nál** Arad, Str. Troiescu (volt Teleki-ucca) 13.

JÓKARBAN levő nagy ebédlőszőnyeget keresek megvételre. Cimeket „Keszpenz” jelge alatt az Aradi Közlöny kiadójába kérek.

GYARI ÉS PERZSASZONYEGEK, férfi és női bundák és bundabélések, szőrmedarabok, Berger-fotelek, ebédlő, háló, szalonberendezések, ezüsttárgyak, dísz-tárgyak, koksz és lakályhák, íróasztalok, scheslonok, előszobafal, ebédlő asztal és székek, zongoraszék, antik órák, ékszerek, intarziás és aranyozott consol tükörök, fali vitrinek, testmennyek, mosdó servise, étkező servise, vaságyak, falitálak, girandok, függönyök storeok, kézimunkák stb. stb. igen előnyös árban.

SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

JÓKARBAN LÉVŐ Singer varrógép és vadászlégycer, megvételre kerestetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3710

SÜRGŐSEN KERESÉK megbízóm részére 3 ajtós díó vagy mahagóni tükros szekrényt, keleti és helyben készített perzsaszőnyeget, ezüst tárgyakat, sekretéret, komódokat, függönyöket, szőrme bundákat, vitrineket, könyvszekrényeket, dísz-tárgyakat, márkás percellánokat. — Kivánatra házhoz is megyek. **SALGONÉ** bizományi üzlete, Strada Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

KITUNÓ, jókarban levő 2 Hltres vashordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 200

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., házmesternél.

INGATLAN.

Eladó új bérház

4 szobás, modern lakásokkal.

Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 3715

ELLÁTÁS.

JÓ HAZIKOSZT, elsőrendűen készítve uriháznál kapható. Str. Bratianu 18. 3715

MAGANOS öreg urinőnek teljes ellátását vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3707

KÜLÖNFÉLEK.

A LEGNAGYOBB NYOMORBAN tengődő család 3 hetes újszülöttel, a végső kötségesbesében, bármilyen csekély adományt kér. Címe: Szuchy, v. Kinizsi-u. 26. sz. a., pincelakás. 200

ELADÓK: ágybetét, könyvszekrény, íróasztal, esetleg komplett férfiszoba, kifogásalan háló új matracokkal. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 500

ÜZLETEK.

Mindenütt beszélnek
az előkelő budapesti
BRISTOL-szálló
olcsó áraitól.
Szobák (a fekvéstől függően) kitünő napi ellátással már **12 pengőtől** kaphatók.
Dunai szobák kilátással a gyönyörű budai hegyvidékre méltányos áron.
Bristol-menü 2 pengő 40 fillér
Mindennap ötórás tea és tánc.
Kávéházi árak.
Vacsora rendes polgári áron.
Tánc.
Hosszabb tartózkodás esetén további engedmények
Bristol-szálló
3220 Budapest—Dunapart.

ÜZLETHELYISÉG Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

FŐTÉREN a legforgalmasabb helyen nagy üzlethelyiség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában.

Nagy üzlethelyiség
főtéren, a Minorita-templommal szemben
azonnalra kiadó.
Cím az Aradi Közlöny kiadójában, 250

Judecatorie mixta Arad, sectia c. I. No. 791—1931, c. f.
EXTRACT DIN PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

In cauza de executare facuta de ur-maritoara Prima Cassa de Pastrare din Glogova, indreptata contra urmarit Florita Alexa.

Judecatorie ordonã pe rizicul si pe spelese cumpãratorului tardiv Ana Blaj. Licitatiunea executionala in ce priveste imobilul situat in comuna Micãlaca (din circumscriptiei Judecãtoriei Arad) cuprinde in cartea fundoara No. 286 din Micãlaca No. de ord. A. I. 6. No. top. 550—551-a, cu pretul de strigare 20.000 lei.

Pentru incassarea creantei de 15.000 lei capital si acc. precum si pentru incassarea creantei de 12.000—21.000 lei capital si acc. a Cassei de Pastrare Civiãlã Arad care se declarã alãturate, si pt. incassarea creantei de 10.000 lei capital si acc. a Bãncii Bãnatene Unite Arad, cari se declarã alãturate cu aceea conditie, cã dreptul de uzufruct viager intabulat sub C. 9, in favoarul vãd. lui Blaj Ioan, n. Buzesan Eudochia si dreptul de habitatie intabulat sub C. II, in favoarea lui Florita Alexa rãmãne neatinãsa.

Licitatiunea se va tine in ziua de 17. luna Noemvrie anul 1931. la ora 3 la casa comunalã a comunei Micãlaca. Imobil ce fi licitat nu fi vãndut pe un pret mai mic decãt pretul strigãrii.

Cei cari doresc sã liciteze sunt datorii sã depoziteze la delegatul judecãtoresc drept garantie in numerar sau in efecte de cautie socotite dupã cursul fixat in art. 42 legea LX. 1881. sau sã prede a aceluiași judecãtor chitanțe de depozitare prealabilã a garanției și sã semneze conditiile de licitatie art. 147, 160, 170 legea LX. 1881, art. 21. legea XL. 1908.

Dacã nimeni nu oferã mai mult cel care a oferit pentru imobil un pret mai urcat decãt cel de strigare este dator sã integreascã imediat garanția fixatã conform procentului pretului de strigare la aceeași parte procentualã a pretului oferit. Art. 25. LXI. 1906.

Aceasta estras se va comunica celor interesati.
Arad la 8. Octomvrie 1931. 3712
Judecãtor: Farkas ss. Dir. c. f. Papp ss.

Rádió műsor.

— Romániai időszámítás. —
CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 5.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Dinicu.zenekar: könnyű és román zene. 14.40. Gramofon. 21. Cojocareanu Simoni operaénekesnő román dalokat énekel. 21.20. Beethoven V. szim. 22.05. Szimfonikus hangverseny. — Budapest. 10.15. A Weidinger szalonzenekar hangverseny. 13. Déli harangszó. 13.05. Hangverseny. 5. Manchen Mariska rádió délutánja. 6. „A kerti és szobanövények teletetése.” 6.30. Az 1. honvédegyezred zenekarának hangverseny. 7.50. Angol nyelvtanítás. 8.30. Az Operaház előadásának közvetítése: „A bibliás ember”. Dalmű 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta: Klengl Vikmos. Majd: Rigó Jancsi és cigányzenekarának hangverseny. — Bécs. 12.30. Cerdá négyes. 14.10. Gramofonhangverseny. 18. Ótórás zene gramofonon. 20.40. Grinzingi-est. 22.40. A bécsi szimfonikus zenekar operarészleteket ad elő. 23.55. Hügel-zenekar. — Belgrád. 12.05. Gramofon. 13.05. Rendőrzezenekar. 17. Gramofon. 18. Nemzeti dalok. 18.30. Harmonika. 19. Kávéházi zene 23.50. Rendőrzezenekar. — Berlin. 20.20. Modern karének

ELTAX elemek raktára és képviselete:
Barra Ernő cégnél
Arad, Str. Bucur (Eötvös-ucca) 11.
Vidékre azonnali szállítás. Kérjen árajánlatot.

művek. A műsoron Kodály egy háromszólamú műve. 20.20. Szórakoztató zene. 22.10. Michel Angelo c. egyfelv. opera. 23.30. Táncczene. 0.30. Szórakoztató zene. — Heilsberg. 17.15. Szórakoztató zene. 22.15. Mandolin- és gitárverseny. — Kalundborg. 21. Thomas: „Mignon” c. operája. 23.35—0.30. Táncczene. — Milano. 20.15. Könnyű zene. 20.45. Gramofon. 21.35. Olasz zeneest. — München. 20.20. Mozart: „Szöktetés a szerályból” c. operája. — Riga. 20.03. Gilbert: Dorina c. operettje. Utána szórakoztató zene.

PÉNTEK, NOVEMBER 6.

Bucuresti. 13. Gramofon. 13.50. Gramofon. 18. Rendőrzezenekar. 21.30. Jazz. 22.15. Román dalok. — Budapest. 10.15. Gramofonhangverseny. 13. Déli ha-

rangszó. 13.05. Szmirnoff Szergej „Volga” orosz balalajkenekarának hangverseny. 5. Nagy Dániel novellái. 6. „Biborosok rekviemén.” Lendvai István előadása. 6.30. Kurina Simi és cigányzenekarának hangverseny. 7.30. Gyorsiró-tánckvartett. 8. A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangverseny. 11. Népszerű kamarazene est. 12.20. Radics Józsa és cigányzenekarának hangverseny. — Bécs. 12.30. Buchbinder négyes. 13.40. Toti dal Monte gramofonlemezei. 14.10. Gramofon. 18. Eber zenekar. 22.35. Tautenbaum négyes. 23.35. Pauscher zenekar. Tánccarabok. — Belgrád. 12.05. Rendőrzezenekar. 13.05. Gramofon. 13.45. Nemzeti dalok. 16.30. Gramofon. 21.30. Beethoven: Vonósnégyes. 22.15. Slatin énekesnő hangverseny. 22.45. Dobri—Hrist Lilian zongora versenye. 23.50. Kávéházi zene. — Daventry. 23.35. Sullivan és German: A smaragdziget c. operettjének hangversenyváltozata. 24.05. Táncczene. — Heilsberg. 17.45. Szórakoztató zene. 20. Dalok. 21.45. Szimfonikus hangverseny Kreutzer zongoraművész közreműködésével. — Katowice. 16.45. Gramofon. 18.35. Délutáni zene. 21.15. Filharmonikusok. 24. Gramofon. — Krakkó. 17.40. Gramofon. 18.35. Zenekari verseny. 20.30. Gramofon. 21.15. Filharmonikusok Varsóból. 24. Könnyű és táncczene.